

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av gymnasielagen och lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att gymnasielagen och lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ändras. I propositionen föreslås att bestämmelserna om beviljande av en särskild utbildningsuppgift och av finansiering av den preciseras. Utöver den särskilda utbildningsuppgiften ska en del anordnare av gymnasieutbildning kunna åläggas en riksomfattande utvecklingsuppgift. Möjligheten att höja priset per enhet för gymnasieutbildning på basis av en särskild utbildningsuppgift upphör. I lagen föreslås bestämmelser om ett tillägg för en särskild utbildningsuppgift, vars storlek vore den i lagen föreskrivna procentandelen av det kostnadsunderlag för gymnasieutbildningen som ligger till grund för beräkning av statsandelen respektive finansår. Tilläggsfinansieringen för särskilda utbildningsuppgifter ska fördelas mellan dem som fått en särskild utbildningsuppgift i enlighet med deras kalkylerade andel. Dessutom föreslås bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av en särskild utbildningsuppgift och en riksomfattande utvecklingsuppgift samt om innehållet i en riksomfattande utvecklingsuppgift samt om de viktcoefficienter som används vid beräkningen av prestationerna för tilläggsfinansiering för en särskild uppgift och om grunderna för höjande av viktcoefficienterna på basis av en riksomfattande utvecklingsuppgift.

Lagen om ändring av gymnasielagen avses träda i kraft den 1 augusti 2018 och lagen om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet den 1 januari 2019.

MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning och praxis

Enligt 3 § i gymnasielagen (629/1998) kan undervisnings- och kulturministeriet bevilja kommuner, samkommuner, registrerade sammanslutningar och stiftelser tillstånd att ordna gymnasieutbildning. Enligt 4 § i gymnasielagen är en förutsättning för att tillstånd ska beviljas att utbildning behövs och att sökanden har yrkeskompetens och ekonomiska förutsättningar att ordna utbildningen på ett ändamålsenligt sätt. Utbildning får inte ordnas i syfte att uppnå ekonomisk vinst. I tillståndet anges de kommuner i vilka utbildningen ordnas, undervisningsspråket, den form i vilken utbildningen ordnas, en särskild utbildningsuppgift samt andra behövliga villkor som gäller ordnandet av utbildningen.

I 7 § i gymnasieutbildningen föreskrivs om undervisningens omfattning och innehåll. I 2 mom. föreskrivs om de läroämnena som är gemensamma för alla, och beträffande vilka det föreskrivs närmare om undervisningens omfattning i den timfördelning som avses i 10 §. Utbildningsanordnaren kan dock enligt en särskild utbildningsuppgift som bestämts med stöd av 4 § avvika från bestämmelserna i 2 mom. I tillståndsbesluten har undervisnings- och kulturministeriet beviljat studerande som studerar enligt en särskild utbildningsuppgift tillstånd att avvika från den gällande timfördelningen som fastställts genom förordning av statsrådet. I praktiken har det etablerats ett sätt att meddela föreskrifter enligt vilka studerande som slutför minst tolv kurser av de studier enligt den särskilda utbildningsuppgiften som är fastställda i läroanstaltens läroplan enligt tillståndet för den särskilda utbildningsuppgiften har rätt att dra av åtta kurser från det antal obligatoriska kurser som föreskrivs genom förordning. Den studerande ska enligt tillståndsbeslutet även då ha slutfört minst hälften av de obligatoriska kurserna i varje obligatoriskt läroämne i gymnasiet. I tillståndspraxis har man i regel också förutsatt att studierna enligt den särskilda utbildningsuppgiften ska vara andra kurser än sådana som angetts som obligatoriska i läroplansgrunderna eller riksomfattande fördjupade kurser. Till följd av att timfördelningsförordningen (955/2002) upphävts upphörde de föreskrifter om en särskild utbildningsuppgift som baserat sig på den att gälla den 1 augusti 2016. Undervisnings- och kulturministeriet har förlängt giltighetstiden för tillstånden till en särskild utbildningsuppgift till den 31 juli 2017.

I 24 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) (nedan finansieringslagen) föreskrivs om beräkning av priserna per enhet inom gymnasieutbildningen. I 1 mom. föreskrivs om beräkning av de priser per enhet som erläggs på basis av de faktiska kostnaderna. Enligt 2 mom. graderas priserna per enhet för kommuner och samkommuner på basis av nyckeltalet för antalet studerande, i enlighet med vad som föreskrivs genom förordning av statsrådet. Priset per enhet för en privat utbildningsanordnare är detsamma som priset per enhet i den kommun där utbildningen huvudsakligen ordnas. Om kommunen inte ordnar gymnasieutbildning, beräknas priset per enhet för en privat anordnare av gymnasieutbildning på samma sätt som priset per enhet för kommunen. Undervisnings- och kulturministeriet kan dessutom enligt 24 § 2 mom. höja priset per enhet på grundval av en särskild utbildningsuppgift som ålagts utbildningsanordnaren eller av andra särskilda skäl. Enligt 7 mom. är priset per enhet för en studerande som har inlett studierna efter det att han eller hon fyllt 18 år 58 procent av det per studerande bestämda priset per enhet för utbildningsanordnaren i fråga. Universitetens övningsskolor och statliga skolor beviljas inte finansiering med stöd av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Finansieringen för en särskild utbildningsuppgift är en del av statsandelsfinansieringen för gymnasieutbildningen. Förhöjningarnas andel minskar andra gymnasieutbildningsanordnares pris per enhet och statsandel med motsvarande belopp för enligt 23 § 2 mom. i finansieringslagen bestäms priserna per enhet i gymnasiet så att de belopp som beräknas enligt priserna per enhet och som läggs till grund för finansieringen sammanlagt motsvarar de belopp som beräknas på basis av de genomsnittliga priserna per enhet.

Beloppet av den förhöjning som beviljas för en särskild utbildningsuppgift varierar enligt anordnare. För en del utbildningsanordnare bestäms om beloppet av förhöjningen av priset per enhet på grundval av en särskild utbildningsuppgift i de tillstånd som avses i 4 § i gymnasielagen. En del har ingen motsvarande föreskrift om förhöjningens storlek och i tillståndet att ordna utbildning bestäms endast om antalet studerande som är berättigade till förhöjning, och förhöjningen bestäms årligen i enlighet med det beslut om priserna per enhet inom gymnasieutbildningen som ministeriet fattar med stöd av finansieringslagen. För ungefär hälften av dem som fått en särskild utbildningsuppgift höjs priset per enhet inte alls. Gymnasiets särskilda utbildningsuppgift har sina rötter i 1960- och 1970-talen. De beviljande statsrådet fyra gymnasier rätt att satsa på undervisning i konstämnen: gymnasiet i Kaustby, konstgymnasiet i Nyslott, musikgymnasiet i Kuopio och Madetojagymnasiet. Då gymnasiets läsplaner förenhetligades bestämde statsrådet 1981 att dessa fyra gymnasier skulle ha konstämnen som en särskild uppgift. Statsrådet beviljade nya tillstånd 1985, 1987, 1988 och 1990. Behörigheten att besluta om saken överfördes till ministeriet på 1990-talet. Åren 1991—1994 beviljades nya tillstånd varje år. I samband med att en särskild uppgift beviljades gavs gymnasierna i fråga rätt att avvika från statsrådets beslut om timfördelningen, höjdes statsunderstödet till dem som fått tillstånd och beviljades nödvändiga undantag från bestämmelserna om antagning som studerande.

Undervisningsministeriet beviljade ett stort antal nya tillstånd till en särskild uppgift till 1998. Dock beviljades tilläggsfinansiering i regel inte längre efter 1997, med undantag för tillstånd till International Baccalaureate-examen. I samband med att undervisningslagstiftningen ändrades beviljade ministeriet också ett antal nya tillstånd till en särskild uppgift i början av 1999. Dessa utbildningsanordnare hade dittills haft sin egen speciallagstiftning och de rättigheter som den medförde, till exempel Steinerskolorna, vissa språkskolor och universitetens övningsskolor. I fråga om övningsskolornas särskilda utbildningsuppgifter avvek man inte från timfördelningsförordningen.

Antalet utbildningsanordnare som har fått tillstånd till en särskild utbildningsuppgift är 39 och antalet läroanstalter som arbetar enligt ett sådant tillstånd är cirka 70, alltså nästan 20 procent av alla gymnasier som erbjuder unga utbildning. Dessutom har normalskolorna en särskild utbildningsuppgift i anslutning till lärarutbildningen, men där avviker man inte från statsrådets förordning om de allmänna riksomfattande målen för och timfördelningen i den utbildning som avses i gymnasielagen (timfördelningsförordningen).

I mer än hälften av de särskilda utbildningsuppgifterna ingår en förhöjning av priset per enhet. Den totala finansieringen för särskilda utbildningsuppgifter har varit över 11 miljoner euro på årsnivå.

Nedan presenteras en tabell över anordnare av gymnasieutbildning som har ålagts en särskild utbildningsuppgift i tillståndet att ordna utbildning. Förteckningen upptar inte universitetens övningsskolor och inte statliga skolor, eftersom lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet inte tillämpas på dem. Av tabellen framgår uppgift om vilken inriktning som

RP 20/2017 rd

ingår i den särskilda utbildningsuppgiften och huruvida priset per enhet för gymnasieutbildningen har höjts för den särskilda utbildningsuppgiftens del.

Utbildningsanordnare	Inriktningen för den särskilda utbildningsuppgiften	Förhöjt pris per enhet
Englantilaisen koulun säätiö	Undervisning som är inriktad på de engelska och finska språken och språkområdenas kulturer	Nej
Esbo stad (inom den finskspråkiga utbildningen)	Undervisning som är inriktad på naturvetenskap	Nej
	IB-undervisning på engelska	Nej
	Musikinriktad undervisning	Ja
Esbo stad (inom den svenskspråkiga utbildningen)	IB-undervisning på engelska	Ja
Helsingin Kansainvälinen Koulun Vanhempain Yhdistys ry	Undervisning som är inriktad på det engelska språket och de engelska språkområdena - IB	Nej
Helsingfors stad (inom den finskspråkiga utbildningen)	Undervisning som är inriktad på naturvetenskap	Nej
	Musikinriktad undervisning	Ja
	Idrottsinriktad undervisning	Ja
	Undervisning som är inriktad på uttrycksförmåga	Ja
	Bildkonstinriktad undervisning	
	Språkinriktad undervisning	Ja
	IB-undervisning på engelska i gymnasiet Ressun lukio	Ja
Helsingfors stad (inom den svenskspråkiga utbildningen)	Musikinriktad undervisning	Ja
	Bildkonstinriktad undervisning	Ja
	Undervisning som är inriktad på sociealekologi	Ja
Understödsföreningen för Rudolf Steiner Skolan i Helsingfors rf	Undervisning som är inriktad på Steinerpedagogik (i Helsingfors och Vanda), finska/svenska	Nej
Hyvinge stad	Undervisning som är inriktad på naturvetenskap	Ja
Imatra stad	IB-undervisning på engelska	Ja
Itä-Suomen suomalais-venäjäläisen koulun säätiö	Undervisning som är inriktad på de finska och ryska språken och språkområdenas kulturer och företagskunskap i anslutning därtill	Ja
Joensuu stad	IB-undervisning	Ja
Jyväskyläreionens utbildningssamkommun	Idrottsinriktad undervisning	Ja
	IB-undervisning på engelska	Ja
Kajana stad	Musikinriktad undervisning	Ja
	Bildkonstinriktad undervisning	Ja
Kankaanpää stad	Undervisning som är inriktad på naturvetenskap	Ja
Kaustby kommun	Musikinriktad undervisning	Ja
Kotka stad	Miljöinriktad undervisning	Ja
Kouluyhdistys Pestalozzi Schulverein Skolförening ry	Undervisning som ger insikter i och är inriktad på de finska och tyska språken och kulturerna	Nej
Vörå kommun	Idrottsinriktad undervisning	Ja
Kuopio stad	Musikinriktad undervisning	Ja
	Idrottsinriktad undervisning	Ja
	IB-undervisning på engelska	Ja
Kuortane kommun	Idrottsinriktad undervisning	Ja
Lahtis stad	Musikinriktad undervisning	Ja
	Bildkonstinriktad undervisning	Ja

RP 20/2017 rd

	Idrottsinriktad undervisning	Ja
	Teknikinriktad undervisning	Ja
	IB-undervisning på engelska	Nej
Lahden Rudolf Steiner- koulun kannatusyhdistys ry	Undervisning som är inriktad på Steinerpedagogik (i Lahtis, Jyväskylä, Björneborg, Villmanstrand, Åbo)	Nej
Lapinlahti kommun	Bildkonstinriktad undervisning	Ja
Seinäjäki stad (f.d. Nurmos tillstånd)	Undervisning som är inriktad på naturvetenskap	Nej
Uleåborgs stad	Musikinriktad undervisning	Ja
	Idrottsinriktad undervisning	Ja
	IB-undervisning på engelska (även som flerforms-undervisning i Sotkamo kommun).	Ja
Björneborgs stad	Undervisning som är inriktad på naturvetenskap	Ja
	Miljöinriktad undervisning	Ja
	Idrottsinriktad undervisning	Ja
Rovaniemi stad	Idrottsinriktad undervisning	Ja
	IB-undervisning på engelska	Ja
Nyslotts stad	Musikinriktad undervisning	Ja
	Bildkonstinriktad undervisning	Ja
Sotkamo kommun	Idrottsinriktad undervisning	Ja
Nykarleby	Undervisning som är inriktad på naturvetenskap	Ja
	Undervisning som är inriktad på företagskunskap	Ja
	Undervisning som är inriktad på fostran till internationalism	Ja
Suomalaisen Yhteiskoulun Osakeyhtiö	Språkinriktad undervisning samt IB-undervisning på engelska	Ja
Tammerfors stad	Bildkonstinriktad undervisning	Nej
	Idrottsinriktad undervisning	Ja
	Kommunikationsinriktad undervisning	Ja
	IB-undervisning på engelska	Ja
Tampereen Ruudolf Steiner - kouluyhdistys ry	Undervisning som är inriktad på Steinerpedagogik (i Tammerfors, Esbo, Uleåborg, Seinäjoki, Vasa)	Nej
Tampereen yhteiskoulun säätiö	Undervisning som är inriktad på uttrycksförmåga	Ja
Åbo stad (finskspråkig)	Undervisning som är inriktad på konstkommunikation	Nej
	Undervisning som är inriktad på teknologi och industri	Nej
	Idrottsinriktad undervisning	Ja
	Undervisning som är inriktad på naturvetenskap	Ja
	Musikinriktad undervisning	Ja
Vanda stad	Musikinriktad undervisning	Ja
	IB-undervisning på engelska	Ja
Viipurin reaalikoulu Oy	Matematikinriktad undervisning	Nej
Pohjois-Haagan yhteiskoulu Oy.	Idrottsinriktad undervisning	Nej

1.2 Bedömning av nuläget

Utredningsmännen (Atso Taipale, Kyösti Värri) överlämnade i mars 2015 sitt förslag om de särskilda utbildningsuppgifternas ställning (UKM 2015:9). Enligt utredningsmännen försäm-

ras jämlikheten mellan utbildningsanordnarna av att tillstånd beviljats under årtionden utan gemensamma kriterier samt av att finansieringen varit slumpmässigt inriktad. Utbildningsanordnarnas tilläggsfinansiering för att genomföra en särskild utbildningsuppgift har varit beroende av tidpunkten för tillståndsbeslutet. Beviljandep Praxis har lett till sådana finansiella skillnader mellan utbildningsanordnare som sköter samma särskilda uppgift som är svåra att motivera med skillnader i verksamheten eller omvärlden eller motsvarande omständigheter. Den tilläggsfinansieringsprocent som beviljats vissa utbildningsanordnare har i tiden baserat sig på timresurssystemet, som redan för flera år sedan ströks som grund för fastställande av finansieringen. Systemet är inte längre ajour. Bristerna kunde enligt utredningsmännen rättas till genom att tillstånden förnyas med tillräckligt klara kriterier och genom att det utarbetas enhetliga kriterier för fördelningen av statsbidrag enligt prövning.

Reglerna för beräkning av priset per enhet har lett till en situation där en del privata läroanstalter får nytta av förhöjningen på grundval av en särskild utbildningsuppgift fast de inte själva har några studerande enligt en särskild utbildningsuppgift. Detta beror på att med stöd av 24 § i finansieringslagen ligger priset per enhet i den kommun där den privata läroanstalten är belägen till grund för priset per enhet, om den kommunen ordnar gymnasieutbildning. Förhöjningen för en särskild utbildningsuppgift till utbildningsanordnaren påverkas dessutom av priset per enhet inom gymnasieutbildningen för vuxna fast det inte finns några studerande enligt en särskild utbildningsuppgift i vuxengymnasierna. Den gällande lagstiftningen leder till en sådan ekonomisk fördel som inte kan motiveras med tanke på verksamheten. Den sammanlagda effekten på finansieringen av de nämnda förhöjningarna har varit cirka 2,6 miljoner euro enligt 2015 års nivå.

Ett ändamålsenligt ordnande av en särskild utbildningsuppgift och beslut om ansökningarna förutsätter preciserade bestämmelser om beviljandet av en särskild utbildningsuppgift och den finansiering som ingår i den bland annat vad gäller ministeriets behörighet och kriterierna för beviljande. Noggrannare reglering gör beslutsfattandet öppnare, garanterar större jämlikhet mellan de sökande, klarlägger de särskilda utbildningsuppgifternas ställning inom utbildningssystemet samt ger ministeriet mera exakt avgränsad behörighet att besluta om saken.

Möjlighet att avvika från den riksomfattande timfördelningen är en central förutsättning för att genomföra en särskild utbildningsuppgift inom gymnasieutbildningen. Avvikelse gör det möjligt för de studerande att koncentrera sig på studierna enligt den särskilda utbildningsuppgiften. Möjligheten till avvikelse kan antas göra arbetsbördan rimligare för de studerande enligt den särskilda utbildningsuppgiften. Annars skulle bördan i många fall bli mycket stor till följd av studierna enligt den särskilda uppgiften. Tillstånd till avvikelse gör det också möjligt att slutföra studierna på tre år. Man kan anta att det är motiverat att i lagstiftningen behålla möjligheten att bevilja tillstånd till att avvika från den gällande timfördelningen i anslutning till en särskild uppgift.

2 Målsättning och föreslagna ändringar

2.1 Målsättning

Syftet med propositionen är att föreskriva mer exakt än tidigare om förutsättningarna att bevilja en särskild utbildningsuppgift samt om grunderna för beviljande av tilläggsfinansiering för en särskild utbildningsuppgift för att säkerställa att de sökande behandlas jämlikt och för att effektivisera den finansiering som beviljas på grundval av en särskild uppgift, så att undervisnings- och kulturministeriet kan bevilja tillstånd att ordna utbildning som gäller tills vidare och som innehåller en särskild utbildningsuppgift från och med den 1 augusti 2018.

2.2 Föreslagna ändringar

Gymnasielagen

I propositionen föreslås att det till 3 § 2 mom. i gymnasielagen fogas en hänvisning till de nya 4 a och 4 b §. Det är fråga om en teknisk ändring.

I propositionen föreslås att det fogas en ny 4 a § till gymnasielagen. I paragrafen föreskrivs om särskild utbildningsuppgift. Enligt 1 mom. avser en särskild utbildningsuppgift att ett eller flera läroämnen eller studiehelheter betonas, varför det är nödvändigt att i undervisningen kunna avvika från den gällande timfördelningen i gymnasiet och grunderna för gymnasiets läroplan. Det kan vara fråga om utbildning som i hög grad är inriktad på till exempel färdighets- och konstämnen, där strävan är att kombinera utvecklingen som idrottsman eller konstnär med gymnasiestudier. En särskild utbildningsuppgift ska inte beviljas på grund av behov av undervisning i en enskild idrottsgren eller ett enskilt instrument. Inriktningen kan i princip gälla även andra ämneshelheter, såsom matematiska och naturvetenskapliga ämnen och språk. Läroämneshelheterna ska dock inte vara bundna till ämnen och ämneshelheter enligt den gällande lagen och timindelningen, utan inriktningen ska också kunna gälla helheter som överstrider ämnesgränserna, om ordnandet av undervisningen förutsätter undantag från de gällande bestämmelserna och föreskrifterna om timfördelning och läroämnen. Studier som är inriktade i enlighet med en särskild utbildningsuppgift består i regel av andra kurser än de riksomfattande kurser som det föreskrivs om i timfördelningsförordningen. När det gäller matematik, naturvetenskap och språk kan i studierna enligt uppgiften delvis ingå även riksomfattande kurser. En särskild utbildningsuppgift kan också avse att ordna utbildning som syftar till en examen som till nivån motsvarar studentexamen. Bestämmelser om examina som till nivån motsvarar studentexamen finns i lagen om anordnande av studentexamen (672/2005). Enligt 17 § i den lagen ger International Baccalaureate-examen och Reifeprüfung-examen samma rättigheter som en examen enligt 18 § i gymnasielagen och denna lag.

I 1 mom. föreskrivs också om möjlighet att på ansökan av utbildningsanordnaren i en särskild utbildningsuppgift infatta skyldighet att handha riksomfattande utveckling av utbildningen enligt den särskilda utbildningsuppgiften. Detta förpliktar utbildningsanordnaren att utveckla inte bara den egna verksamheten utan också den riksomfattande undervisningen enligt den undervisningsinriktning som anges i tillståndet. Häri kan anses ingå bland annat att utveckla verksamhetsmodeller och beredskap att ordna utbildning enligt den särskilda utbildningsuppgiften samt skyldighet att utveckla och främja samarbetsmodeller för anordnare av gymnasieutbildning och andra aktörer på området för den särskilda utbildningsuppgiften. Förutom att utvecklingsuppgiften påverkar gymnasieutbildningen bör den också stärka samarbetet med högskolorna.

Enligt 2 mom. innebär en särskild utbildningsuppgift uttryckligen tillstånd att avvika från bestämmelserna om undervisningens innehåll och timfördelningen i 7 och 10 § i gymnasielagen. Annan inriktning på läroämnen eller ämneshelheter är inte en sådan särskild utbildningsuppgift som avses i gymnasielagen. Till exempel den undervisningspraktik som ordnas i universitetens övningsskolor innebär inte i fortsättningen att de har en sådan särskild utbildningsuppgift som avses i lagen. Undervisningspraktik i anslutning till universitetens lärarutbildning som ordnas i skolor och utvecklande av lärarutbildningen utgör i fortsättningen ett annat sådant tillståndsvillkor som avses i gymnasielagen. Universiteten kan fortfarande beviljas tillstånd att ordna undervisning enligt en sådan särskild utbildningsuppgift som avses i lagen, till exempel utbildning som syftar till avläggande av IB-examen, om det går att påvisa att det finns ett lagstadgat behov av utbildningen och övriga förutsättningar föreligger och ordnandet

av utbildningen förutsätter avvikelser från ovannämnda paragrafer. Med stöd av bestämmelsen kan tillstånd inte beviljas att avvika enbart från föreskrifter i läroplansgrunderna, utan en avvikelse ska alltid vara förenad med ett behov av att avvika från läroämnena som enligt bestämmelserna är gemensamma för alla eller från gymnasietstämningens timfördelning. I den gällande 12 § i förordningen om timfördelningen i gymnasiet - specialbestämmelse om undervisning som ges av utbildningsanordnare med en särskild utbildningsuppgift - begränsas avvikelsen från timfördelningen till att gälla endast 8 och 9 § i förordningen, dvs. timfördelningen i gymnasiet för unga. Syftet med denna proposition är inte att utvidga avvikelsen från timfördelningen i en särskild utbildningsuppgift till timfördelningen i gymnasieutbildning för vuxna.

I 3 mom. föreskrivs om förutsättningarna att bevilja en särskild utbildningsuppgift. Enligt momentet förutsätter beviljande, förutom de allmänna förutsättningarna för att bevilja tillstånd för gymnasieutbildning i 4 § 1 mom., ett särskilt behov av att ordna utbildning, där man avviker från de gällande bestämmelserna och föreskrifterna om undervisningens innehåll, timfördelningen och läroplansgrunderna.

Med ett särskilt utbildningsbehov avses att ett riksomfattande kompetens- och bildningsbehov kräver att det ordnas utbildning, där man kan avvika från de gällande bestämmelserna och föreskrifterna om timfördelningen. Utbildningen kan samtidigt svara på regionala specialbehov av utbildning. Till följd av ett riksomfattande bildningsbehov ska tillräckligt heltäckande utbildning finnas tillgänglig. Avsikten är fortfarande att se till att även svenskspråkig gymnasieutbildning enligt en särskild uppgift tillhandahålls. Behovet kan utgå från de studerande, varvid studerande med ett specialintresse eller en specialbegåvning erbjuds bättre möjligheter att utveckla sitt kunnande, sina kunskaper och färdigheter och samordna kraven från gymnasiestudierna och specialintresset. I bästa fall erbjuder samordningen av studierna den studerande möjlighet att skapa grunder för en dubbelkarriär. Samtidigt kan det förekomma ett allmänt riksomfattande bildningsrelaterat behov av att främja och trygga utvecklingen av en viss specialkompetens, till exempel att stärka de nationella språkresurserna. Behovet av utbildning enligt en särskild utbildningsuppgift kan ta sig uttryck i efterfrågan på utbildningen i fråga, till exempel ett stort antal förstahandssökande som kommer från ett stort område, nivån på de sökandes intresse, begåvning och målmedvetenhet samt sådana behov av betydande tidsmässiga tilläggsresurser för utbildningen i fråga och av mer individuella och flexibla studievägar inom gymnasieundervisningen som följer av den särskilda utbildningsuppgiftens natur. Till exempel visionen hos dem som utövar en enskild idrottsgren eller spelar ett enskilt instrument påvisar inte behovet av en särskild utbildningsuppgift utan behovet ska i regel framgå som ett mer omfattande behov av undervisningsinriktningen i fråga.

De yrkesmässiga och ekonomiska förutsättningarna granskas med avseende på skötseln av den särskilda utbildningsuppgiften. De yrkesmässiga förutsättningarna framgår till exempel av antalet lärare och deras utbildning, personalutvecklingen samt huruvida det finns tillräckligt med annan personal som eventuellt behövs för att klara av den särskilda uppgiften. Det ska finnas tillräckliga lokaler och utrustning som lämpar sig för den särskilda utbildningsuppgiften. Den särskilda utbildningsuppgiften ska synas starkt i läroplanen, andra planer, utvecklingsstrategier samt i verksamhetskulturen. En utbildningsanordnare som får en särskild uppgift ska ha beredskap och strukturer för samarbete med till exempel högskolor och organisationer samt motsvarande aktörer. När det gäller de ekonomiska förutsättningarna krävs förmåga att sköta uppgiften på längre sikt. På denna bedömning inverkar till exempel utbildningsanordnarens solvens, men också de uppskattade kostnaderna för den särskilda utbildningsuppgiften samt utbildningsanordnarens vilja och beredskap att allokera resurser till den. Även verksamhetens effekter kan anses reflektera de yrkesmässiga förutsättningarna. När det gäller effekterna kan man, med beaktande av skillnaderna i de särskilda uppgifterna, bedöma till exempel hur de

som studerar enligt den särskilda uppgiften klarar sig i olika tävlingar och jämförelser under studietiden, hur de fullföljer gymnasiestudierna och deras studieframgång samt hur de söker och antas till studier och yrken i anslutning till området för uppgiften.

Utgångspunkten när en riksomfattande utvecklingsuppgift beviljas är att det finns ett riksomfattande behov av att utveckla undervisningsinriktning i fråga, och att aktören har förutsättningar och beredskap att utveckla sin undervisningsinriktning nationellt. För beviljande krävs att de förutsättningar som föreskrivits för en särskild utbildningsuppgift föreligger, vilket i princip framgår av samma omständigheter som angetts ovan i motiveringen som gäller en särskild utbildningsuppgift. Dessutom kan det förutsättas att den som får en riksomfattande utvecklingsuppgift har ett brett och mångsidigt undervisningsutbud enligt den särskilda utbildningsuppgiften. Bland förutsättningarna för beviljande av en utvecklingsuppgift framhävs samarbetsnätverkens omfattning och utvecklingsverksamhetens riksomfattande betydelse och effekter för andra utbildningsanordnare. Utvecklandet av gymnasieutbildningen ska vara en integrerad del av utbildningsanordnarens verksamhet.

En sökande som uppfyller de yrkesmässiga och ekonomiska förutsättningarna får dock inte automatiskt rätt att erhålla tillstånd till en särskild utbildningsuppgift, även om ett regionalt och riksomfattande behov kan påvisas, utan det är alltid fråga om en utbildningspolitisk helhetsbedömning från tillståndsbeviljarens sida.

Enligt 4 mom. kan närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av en särskild utbildningsuppgift och en eventuell riksomfattande utvecklingsuppgift som ingår i den och om den riksomfattande utvecklingsuppgiftens innehåll utfärdas genom förordning av statsrådet.

I propositionen föreslås att en ny 4 b § intas i gymnasielagen. I paragrafen föreskrivs om återkallande av en särskild utbildningsuppgift och en eventuell riksomfattande utvecklingsuppgift som ingår i den. Enligt 1 mom. ska det utredas regelbundet om förutsättningarna för en särskild utbildningsuppgift eller en utvecklingsuppgift som anknyter till den uppfylls. Huruvida förutsättningarna uppfylls utreds alltid när förordningen om timfördelningen i gymnasiet ändras, varvid tillstånd att avvika från den nya timfördelningen ska sökas på nytt och tillståndsvillkoren för den särskilda uppgiften samt en eventuell riksomfattande utvecklingsuppgift ska bedömas på nytt. Utredningar kan göras även annars. När undervisnings- och kulturministeriet gör utredningar kan man utnyttja till exempel Nationella centret för utbildningsutvärderings eller andra aktörers kompetens.

I 2 mom. föreskrivs det om behörighet för undervisnings- och kulturministeriet att återkalla en särskild utbildningsuppgift som tilldelats en utbildningsanordnare. Ministeriet kan också återkalla en riksomfattande utvecklingsuppgift fast den särskilda uppgiften fortsätter att gälla i övrigt. Återkallande förutsätter att behovet minskat avsevärt eller att förutsättningarna att sköta den särskilda utbildningsuppgiften eller utvecklingsuppgiften har försvagats avsevärt. Minskat behov kan påvisas till exempel med att antalet sökande till utbildningen har minskat avsevärt, att samarbetsinstanserna och målgrupperna för utvecklingsuppgiften har krympt avsevärt eller att inriktningen för den särskilda utbildningsuppgiften har ändrats så att undervisningen kan genomföras utan avvikelse från den gällande timfördelningen. Betydelsefulla faktorer när man ska reda ut förutsättningarna kan till exempel för en utvecklingsuppgifts del vara att effekterna minskat och att de resurser som anvisats för ordnandet av en särskild utvecklingsuppgift eller skötseln av en utvecklingskyldighet har krympt. Utbildningsanordnaren ska höras i enlighet med förvaltningslagen innan beslutet fattas.

I propositionen föreslås att 7 § 2 mom. i gymnasielagen ändras så att bestämmelsen om att utbildningsanordnaren kan enligt en särskild utbildningsavgift som bestämts med stöd av 4 § avvika från bestämmelserna i detta moment stryks. Det föreskrivs om saken i den nya 4 a § som ingår i propositionen.

Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I propositionen föreslås att det till 5 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet fogas en ny 1 a-punkt, där det föreskrivs om grunden för beräkning av tillägget för en särskild utbildningsavgift i gymnasiet. Enligt den nya 1 a-punkten är utbildningsanordnarens andel av den riksomfattande tilläggsfinansieringen för den särskilda utbildningsavgiften utbildningsanordnarens kalkylerade prestationers relativa andel av samtliga utbildningsanordnarens kalkylerade prestationer. Bestämmelser om prestationerna finns i den nya 24 a §.

Det föreslås att 6 § ändras så att till 1 mom. i paragrafen om kommunens statsandel fogas en hänvisning till den nya 5 § 1 a-punkten och i 2 mom. föreskrivs att tilläggsfinansieringen för en särskild utbildningsavgift i gymnasiet räknas med när kommunens statsandel och grunden för statsandelen beräknas. Tilläggsfinansieringen för en särskild utbildningsavgift i gymnasiet tas på samma sätt som annan statsandelsfinansiering i betraktande även när kommunens självfinansieringsandel beräknas med stöd av 8 §.

Det föreslås att 7 § 1 mom. ändras så att lagens ordalydelse gör det möjligt att beakta tilläggsfinansieringen för en särskild utbildningsavgift i gymnasiet när det belopp som motsvarar statsandelsgrunden för gymnasieutbildning som ordnas av samkommuner och privata beräknas och finansieras. Att tilläggsfinansieringen beaktas när det belopp som motsvarar statsandelsgrunden för gymnasieutbildning som ordnas av samkommuner och privata beräknas betyder att tilläggsfinansieringen även beaktas när kommunens självfinansieringsandel beräknas med stöd av 8 §.

Det föreslås att 24 § 1 mom. ändras så att när priserna per enhet i gymnasiet beräknas reserveras ett separat anslag för finansieringen av en särskild utbildningsavgift genom att det görs ett kalkylerat avdrag på 1,57 procent från kostnadsunderlaget som är avsett för beräkning av priserna per enhet i gymnasiet.

I 2 mom. stryks den bestämmelse som säger att undervisnings- och kulturministeriet kan höja priset per enhet på grundval av en särskild utbildningsavgift. Bestämmelser om tilläggsfinansiering för en särskild utbildningsavgift föreslås i den nya 24 a §. För tydlighetens skull ändras momentet också så att den kvarstående möjligheten att höja priset per enhet av särskilda skäl inte gör det möjligt att höja priset per enhet på grund av att utbildningsanordnaren beviljats en sådan särskild utbildningsavgift som avses i 24 a §.

Det föreslås att 7 mom. ändras så att i 2 mom. stryks på motsvarande sätt möjligheten att höja utbildningsanordnarens pris per enhet på grund av en särskild utbildningsavgift.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 11 mom., enligt vilket priset per enhet för sådana anordnare av gymnasieutbildning, som inte längre har nytta av förhöjningen av priset per enhet på grund av en särskild utbildningsavgift i den kommun där läroanstalten är belägen eller vars finansiering minskar avsevärt av någon annan orsak i anslutning till lagändringen, kan genom ministeriets beslut höjas det första året lagen är i kraft för att jämna ut konsekvenserna av systemändringen. Som en betydande andel som kan ersättas kan betraktas en nedgång på

mer än 3 procent i den totala finansieringen för gymnasieutbildning. En nedgång som beror på att antalet studerande ändrats beaktas inte.

Det föreslås att en ny 24 a § fogas till lagen. I paragrafen föreskrivs om tilläggsfinansiering som beviljas på grund av en särskild utbildningsuppgift som avses i 4 a § i gymnasielagen samt en eventuell riksomfattande utvecklingsuppgift som ingår i den.

Enligt 1 mom. beviljas som tilläggsfinansiering det belopp som föreskrivs i 24 § 1 mom., omvandlat till räkenskapsårets kostnadsnivå, som i enlighet med 5 § 1 a-punkten fördelas på utbildningsanordnarna enligt deras relativa andelar av de kalkylerade prestationerna. Tilläggsfinansiering ska dock inte betalas till en sådan utbildningsanordnare som enligt de gällande bestämmelserna har rätt att ta ut och de facto också tar ut sådana avgifter som avses i 28 § 4 mom. i gymnasielagen, eftersom det skulle bli fråga om dubbel kompensation. Enligt etablerad praxis har priset per enhet för dessa utbildningsanordnare inte höjts på grund av den särskilda utbildningsuppgiften. En utbildningsanordnare kan bli delaktig av tilläggsfinansiering genom att avstå från att ta ut studerandeavgifter.

I 2 mom. föreskrivs om prestationer inom en särskild utbildningsuppgift. Enligt momentet fås utbildningsanordnarens prestationer genom att räkna ihop produkten av antalet studerande inom den särskilda utbildningsuppgiften den 20 september året före räkenskapsåret och vikt-koefficienterna som föreskrivits för den särskilda utbildningsuppgiften. Om utbildningsanordnaren har flera särskilda utbildningsuppgifter, viktas prestationerna enligt utbildningsuppgift och de på detta sätt erhållna viktade prestationerna räknas samman. När finansieringen beräknas måste man dock beakta 3 mom., där det maximala antal studerande som berättigar till beräkning av tilläggsfinansiering begränsas. Undervisnings- och kulturministeriet kan separat höja vikt-koefficienterna för en sådan utbildningsanordnare vars särskilda utbildningsuppgift innehåller en riksomfattande utvecklingsuppgift. På så vis kan man av grundad anledning och utifrån ministeriets helhetsprövning garantera en utbildningsanordnare som sköter en riksomfattande utvecklingsuppgift högre finansiering än andra som fått en särskild utbildningsuppgift. I momentet föreskrivs dessutom att när verksamhet enligt den särskilda utbildningsuppgiften inleds beräknas de prestationer som berättigar till finansiering enligt det uppskattade antalet studerande det år då verksamheten inleds och de två följande åren, vilket gör det möjligt att bevilja finansiering som baserar sig på uppskattning för varje årskurs som första gången börjar studera enligt den särskilda utbildningsuppgiften. Antalet förstaårets studerande som börjar under höstterminen viktas med koefficienten 5/12. Ordalydelsen täcker även situationer där en särskild utbildningsuppgift utvidgas och börjar omfatta nya undervisningsinriktningar, till exempel när den särskilda uppgiften utvidgas till att omfatta bildkonstinriktad undervisning vid sidan av musikinriktad undervisning. Skillnaden mellan det faktiska och uppskattade antalet studerande beaktas när prestationerna för året efter räkenskapsåret i fråga beräknas. Som verksamhet som inleds räknas inte en situation där enbart tillståndet att ordna utbildning har förnyats, utan verksamheten ska också vara ny.

Enligt förslaget ska tilläggsfinansieringen för en utbildningsanordnarens särskilda utbildningsuppgift i fortsättningen beräknas som följer:

utbildningsanordnarens viktade antal studerande inom den särskilda uppgiften divideras med summan av alla utbildningsanordnarens viktade antal studerande inom den särskilda utbildningsuppgiften och multipliceras med det belopp som årligen reserverats för tilläggsfinansiering.

I 3 mom. föreskrivs om behörighet för ministeriet att besluta om det maximala antalet studerande inom en särskild utbildningsuppgift som beaktas vid beräkningen av tilläggsfinansieringen för utbildningsanordnaren.

I 4 mom. ges bemyndigande att utfärda förordning. Enligt momentet utfärdas bestämmelser om viktcoefficienterna som avses i 2 mom. genom förordning av statsrådet. När det föreskrivs om koeficienterna kan man beakta till exempel högre kostnader än genomsnittet för att ordna utbildningen samt ett utbildningspolitiskt behov av att trygga verksamhetsbetingelserna för undervisning enligt den särskilda utbildningsuppgiften i fråga.

Bestämmelser om grunder för höjandet av viktcoefficienterna för en riksomfattande utvecklingsuppgifts del kan utfärdas genom förordning av statsrådet. Undervisnings- och kulturministeriet har rätt att pröva varje enskild sökande när det gäller en förhöjning på grundval av en riksomfattande utvecklingsuppgift, till skillnad från de viktcoefficienter för en särskild utbildningsuppgift som det föreskrivs om i förordning av statsrådet. Vid prövning kan man beakta till exempel utvecklingsuppgiftens omfattning och effekter, de yrkesmässiga och ekonomiska resurser som anvisats för utvecklingsuppgiften och utvecklingsuppgiftens nationella och internationella betydelse samt andra omständigheter av betydelse för utvecklandet.

Det föreslås att 32 § 1 mom. ändras så att den andel som den mervärdesskatt som de privata anordnarna av gymnasieutbildning betalat utgör av mervärdeskattefria kostnader som orsakats av de privata utbildningsanordnarna beaktas även när den tilläggsfinansiering för en särskild utbildningsuppgift som avses i 24 a § och som oberoende av priset per enhet bestäms.

Det föreslås att 50 § 2 mom. ändras så att den finansiering som avses i 24 a § inte justeras så att den stämmer överens med det genomsnittliga antalet studerande under finansåret före utgången av finansåret, utan finansieringen bestäms för hela finansåret i enlighet med 24 a § 2 mom. utifrån antalet studerande inom den särskilda utbildningsuppgiften den 20 september året före finansåret. Den nämnda finansieringen bildas som en relativ andel av samtliga sådana utbildningsanordnarnas prestationer som är berättigade till finansiering. Om antalet prestationer som ligger till grund för finansieringen justeras för en utbildningsanordnare skulle samtliga finansieringsmottagares andel krympa eller växa under finansåret. Detta skulle medföra mycket extra administrativt arbete samt minska finansieringens förutsägbarhet, något som inte är motiverat.

2.3 Alternativ

Under beredningen har man också utrett alternativa sätt att reglera utbildningen enligt en särskild utbildningsuppgift. Utredningsmännen Taipale och Värri föreslog i sin utredning som publicerades den 13 mars 2015 att lagstiftningen ändras så att utbildningsanordnarna utan särskilt tillståndsförfarande skulle ha möjlighet att avvika från den riksomfattande timfördelningen när vissa ramvillkor är uppfyllda. Samtidigt föreslog utredningsmännen att det skulle inrättas ett tidsbegränsat nätverk för gymnasier med utvecklings- och utbildningsuppgifter. Enligt förslaget skulle en del av utbildningsanordnarna på ansökan beviljas en särskild tidsbegränsad utbildnings- och utvecklingsuppgift (inriktning på konst, idrott, språk och vetenskap). Målet vore att skapa ett nätverk av riksomfattande innovationscentrum, så att de gymnasier som ingår i det fungerar som en del av lärarutbildningssystemet (grund- och vidareutbildning) och samordnar gymnasiernas branschvisa utvecklingsnätverk. Dessutom föreslog utredningsmännen att finansieringen för utbildningsanordnare som fått en särskild utbildningsuppgift eller utsetts till utvecklingsnätverket skulle vara prestationsbaserad (enligt de som årligen blivit klara med studier enligt den särskilda utvecklings- och utbildningsuppgiften).

I den senaste reformen av timfördelningen i gymnasiet som trädde i kraft 2016 betonades emellertid att de för alla gemensamma studierna i gymnasiet är en viktig del av gymnasiet allmänbildande uppgift. Sålunda innehåller denna proposition ingen omfattande möjlighet till avvikelse som skulle vara öppen för alla utbildningsanordnare. Dessutom har man i denna proposition stannat för att trygga en högre finansiering även för andra gymnasier med en särskild utbildningsuppgift och inte bara för dem som åläggs en riksomfattande utvecklingsskyldighet. Den prestationsbaserade finansieringsmodellen inom gymnasieutbildningen är förenad med frågor som behöver utredas närmare. Saken bör prövas mer ingående för hela gymnasieutbildningens del och i beredningen bör beaktas hur de utvecklingsprojekt som gäller elektroniska register och datainsamling framskrider.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser för de studerande

Propositionen har inga direkta ekonomiska konsekvenser för de studerande. Genom tillståndspraxis kan man på samma sätt som med den nuvarande lagstiftningen påverka tillgången till undervisning enligt en särskild utbildningsuppgift, vilket i sin tur har konsekvenser för de studerandes rese- och inkvarteringskostnader.

Ekonomiska konsekvenser för utbildningsanordnarna

Statsandelsfinansieringen för gymnasieutbildning förblir som helhet oförändrad men den fördelas på ett något annorlunda sätt på de olika utbildningsanordnarna. Hittills har förhöjningen för en särskild utbildningsuppgift ingått i det genomsnittliga priset per enhet, som baserar sig på de faktiska riksomfattande kostnaderna för gymnasieutbildningen. I fortsättningen görs ett kalkylerat avdrag på 1,57 procent från kostnadsunderlaget för priserna per enhet som reserveras för tilläggsfinansieringen för en särskild utbildningsuppgift omvandlat till kostnadsnivån finansåret i fråga. Anordnare av privat undervisning får förhöjning för mervärdesskatten även för en särskild utbildningsuppgift. Den andel på 1,57 procent som föreskrivs i paragrafen motsvarar cirka 11,2 miljoner euro av kostnaderna 2015, dvs. den nuvarande nivån på finansieringen för en särskild utbildningsuppgift. Även om det genomsnittliga priset per enhet sjunker i samband med ändringen, stiger i stället den utjämningskoefficient som används vid beräkningen av det anordnarspecifika priset per enhet. Av denna orsak förblir finansieringen för priset per enhet oförändrad för största delen av utbildningsanordnarna. Inte heller förhållandet mellan finansieringen för dem som fått en särskild uppgift och andra utbildningsanordnare ändras till följd av förslaget.

Även om nivån på finansieringen för en särskild utbildningsuppgift förblir oförändrad, förändras den anordnarspecifika finansieringen för utbildningen. Det går inte att uppskatta vilka effekter i euro ändringen har för enskilda utbildningsanordnare, eftersom beloppet av tilläggsfinansieringen för en särskild utbildningsuppgift kan uppskattas först i samband med att nya anordnartillstånd beviljas. Ändringarnas storlek påverkas av om en särskild utbildningsuppgift och en riksomfattande utvecklingsuppgift som anknyter till den ingår i tillståndet samt av de

RP 20/2017 rd

förenhetligade grunderna för bestämmande av tilläggsfinansieringen för en särskild utbildningsuppgift.

Dessutom har privata anordnare av gymnasieutbildning i fortsättningen ingen nytta av förhöjningen för en särskild utbildningsuppgift i den kommun där läroanstalten är belägen. Den föreslagna ändringen påverkar finansieringen för 27 anordnare av privat utbildning, vilkas finansiering beroende på anordnare beräknas sjunka med 0,54—6,60 procent till följd av ändringen. Beräknad enligt antalet studerande 2015 motsvarar minskningen sammanlagt cirka 2,6 miljoner euro. Till följd av ändringen kommer priserna per enhet för alla anordnare av gymnasieutbildning att stiga med motsvarande belopp. De avsedda anordnarna av privat utbildning bör anpassa sina utgifter till det sjunkande priset per enhet. Avsikten är att stadfästa ändringen av gymnasielagen mer än ett år innan ändringen av finansieringen träder i kraft. För 2019 kan undervisnings- och kulturministeriet dessutom höja priset per enhet för utjämna effekterna av ändringarna med stöd av förslaget till 24 § 11 mom.

Som helhet beräknas de föreslagna ändringarna ha gynnsamma ekonomiska effekter för utbildningsanordnarna. Finansieringen för en särskild utbildningsuppgift ska i fortsättningen vara huvudmannaneutral och behandla kommunala och privata utbildningsanordnare jämlikt. Dessutom försvinner den nytta som inte grundar sig på verksamheten då förhöjningen för en särskild utbildningsuppgifter inte längre ingår i kommunernas pris per enhet.

I följande tabeller åskådliggörs med hjälp av exempelkalkyler hur tilläggsfinansieringen för en särskild utbildningsuppgift fördelas. I exempelkalkylerna har antagits att till en riksomfattande utvecklingsuppgift som anknyter till en särskild uppgift riktas cirka 2 miljoner euro, varför detta belopp inte har beaktats i kalkylerna nedan. Tilläggsfinansieringen för en särskild utbildningsuppgift baserar sig på utbildningsanordnarens prestationers relativa antal av samtliga utbildningsanordnarens sammanlagda prestationer. Sålunda är beloppet av den studerandespecifika tilläggsfinansieringen desto mindre just större de maximiantal studerande enligt tillstånden som ska beaktas vid beräkningen av tilläggsfinansieringen är. I exempel A är antalet studerande enligt tillstånden till utbildningsuppgiften som berättigar till finansiering 8800, och i exempel B är antalet 6000.

EXEMPEL A	Koefficient	Antal studerande som ska finansieras	Finansiering / studerande	Finansiering sammanlagt
Internationell IB-undervisning	0,22	800	1 950,8 €	1 560 640 €
Undervisning som är inriktad på idrott / gymnastik	0,15	1600	1 330,0 €	2 128 000 €
Undervisning som är inriktad på musik / dans	0,15	2000	1 330,0 €	2 660 000 €
Bildkonstinriktad undervisning	0,15	1100	1 330,0 €	1 463 000 €
Undervisning som är inriktad på språk och språkområdenas kulturer	0,05	600	443,4 €	266 040 €
Undervisning som är inriktad på matematik, naturvetenskap, miljö och teknik	0,05	1500	443,4 €	665 100 €
Undervisning som är inriktad på kommunikation och uttrycksförmåga	0,05	600	443,4 €	266 040 €
Undervisning som är inriktad på Steinerpedagogik	0,05	600	443,4 €	266 040 €
SAMMANLAGT				9 274 860 €

RP 20/2017 rd

EXEMPEL B	Koefficient	Antal studerande som ska finansieras	Finansiering / studerande	Finansiering sammanlagt
Internationell IB-undervisning	0,22	600	2 826,0 €	1 695 600 €
Undervisning som är inriktad på idrott / gymnastik	0,15	1100	1 927,0 €	2 119 700 €
Undervisning som är inriktad på musik / dans	0,15	1400	1 927,0 €	2 697 800 €
Bildkonstinriktad undervisning	0,15	700	1 927,0 €	1 348 900 €
Undervisning som är inriktad på språk och språkområdenas kulturer	0,05	400	642,3 €	256 920 €
Undervisning som är inriktad på matematik, naturvetenskap, miljö och teknik	0,05	1000	642,3 €	642 300 €
Undervisning som är inriktad på kommunikation och uttrycksförmåga	0,05	400	642,3 €	256 920 €
Undervisning som är inriktad på Steinerpedagogik	0,05	400	642,3 €	256 920 €
SAMMANLAGT				9 275 060 €

Skillnaden i den sammanlagda finansieringen i exempeltablerna beror på avrundningarna.

I slutet av 2016 genomförde undervisnings- och kulturministeriet en enkät bland utbildningsanordnare med tillstånd till en särskild utbildningsuppgift om antalet studerande inom den särskilda uppgiften och kostnaderna. Koefficienterna i exempel A och B har bildats utifrån de kostnadsuppgifter som erhöles genom enkäten.

Beslut om nivån på anslaget för statliga läroanstalter fattas årligen i samband med moment 29.10.01 (Omkostnader för statlig allmänbildande utbildning) i statsbudgeteten, eftersom de statliga läroanstalterna inom omfattas av finansieringslagen.

Datansamlingen preciseras något jämfört med tidigare eftersom beräkningen av de viktade prestationerna förutsätter uppgifter om antalet studerande den 20 september varje år enligt undervisningsinriktning. Detta bedöms inte orsaka några betydande tilläggskostnader för utbildningsanordnarna.

Propositionen bedöms inte ha några effekter för kommunens finansieringsandel.

Propositionen bedöms inte ha några särskilda konsekvenser för företagen.

Ekonomiska konsekvenser för de offentliga finanserna och samhällsekonomin

En riksomfattande utvecklingsuppgift som ingår i en särskild utbildningsuppgift kan ha positiva indirekta konsekvenser för samhällsekonomin, om kvaliteten på utbildningen förbättras. I övrigt bedöms inte propositionen ha några konsekvenser för de offentliga finanserna och samhällsekonomin, eftersom särskilda utbildningsuppgifter är en del av gymnasieutbildningen även för närvarande.

3.2 Samhälleliga konsekvenser och konsekvenser för barnen

Man kan anta att möjligheten att bevilja en riksomfattande utvecklingsuppgift och finansiering i anslutning till den ökar samarbetet mellan utbildningsanordnare och andra aktörer och bidrar till att även andra än den utbildningsanordnare som har fått den särskilda utbildningsuppgiften får möjligheter att utveckla sin verksamhet.

Enligt FN:s kommitté för barnets rättigheter, som övervakar barnrättskonventionen, är det konventionsstaternas skyldighet att granska alla nationell lagstiftning och administrativa anvisningar i anslutning till den för att säkerställa att konventionen iakttas fullt ut. Bedömningen av konsekvenserna för barn baserar sig på barnrättskonventionen, enligt vilken barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla beslut som rör barn. Bestämmelser om rätt för studerande att slutföra studier som de inlett inom en särskild utbildningsuppgift med stöd av den gällande lagstiftningen och om rätt för utbildningsanordnaren att få finansiering som behövs för att sköta uppgiften ingår i propositionens ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Propositionen bedöms inte ha några särskilda konsekvenser för barn.

3.3 Konsekvenser för utbildningsanordnarna och myndigheterna

Utbildningsanordnare som ansöker om en särskild utbildningsuppgift skulle på grund av ändringen av timfördelningsförordningen ha varit tvungna att ansöka om en särskild utbildningsuppgift i sina tillstånd att ordna utbildning oberoende av denna lagändring. De preciserade tillståndsvillkoren bedöms inte medföra extra arbete för de sökande. Uppskattningar av hur finansieringen för en särskild utbildningsuppgift ändras presenteras i avsnitt 3.1. Den föreslagna skyldigheten att regelbundet utreda om förutsättningarna för den särskilda utbildningsuppgiften uppfylls är en ny skyldighet för tillståndsmyndigheten. Ur utbildningsanordnarnas synvinkel kan det inte anses vara fråga om en ny skyldighet, även om det kan förutsättas att de bidrar till utredningen. Med stöd av 16 § 2 mom. i den gällande gymnasielagen är utbildningsanordnare redan nu bland annat skyldiga att delta i extern utvärdering av verksamheten och med stöd av finansieringslagen är de skyldiga att lämna statsbidragsmyndigheten de uppgifter som myndigheten behöver.

3.4 Konsekvenser för jämställdheten

En majoritet av dem som årligen antas till gymnasieutbildningen är flickor. Tryggandet av ett nationellt och regionalt mångsidigt undervisningsutbud uppmuntrar bägge könen att söka sig till gymnasiestudier. Framfört allt särskilda utbildningsuppgifter som är inriktade på idrott, matematik och naturvetenskap, som är populära bland pojkar, kan antas öka pojkarnas intresse för gymnasiestudier.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid undervisnings- och kulturministeriet. Propositionen bygger på författningsförslagen från den arbetsgrupp som mellan den 18 november 2016 och den 10 januari 2017 beredde ändringar i författningarna om särskilda utbildningsuppgifter i gymnasiet. När propositionen utarbetades utnyttjade man också det förslag om de särskilda utbildningsuppgifternas ställning (UKM 2015:9) som utredningsmännen (Atso Taipale och Kyösti Värri) överlämnade i mars 2015.

Undervisnings- och kulturministeriet sände propositionen för yttrande den 20 januari 2017 till ministerierna, Utbildningsstyrelsen, flera organisationer och alla anordnare av gymnasieutbildning. Före tidsfristens utgång den 17 februari 2017 inkom sammanlagt 68 yttranden.

Yttrande lämnades av följande:

Alavus stad, Asikkala kommun, Englantilaisen koulun säätiö, Esbo stad, Svenska Finlands folkting, Finlands svenska lärarförbund, Hankasalmi kommun, Understödsföreningen för Rudolf Steiner Skolan i Helsingfors, Helsingin suomalainen yhteiskoulu, Helsingfors stad, Hyvinge stad, Jyväskylän utbildningssamkommun, Jämsä stad, Kajana stad, Kangasala kommun, Kannus stad, Kauhajoki stad, Kauhava stad, Kaustby kommun, Kitee stad, Karleby stad, Korsholms kommun, Kotka stad, Kouluyhdistys Pestalozzi (Helsingin saksalainen koulu), Finlands kommunförbund rf, Kuopio stad, Kuortane kommun, Kurikka kommun, Bildkonstlärarna rf, Lahden Rudolf Steiner -koulun kannatusyhdistys, Lahtis stad, Laplands universitet, Lapinlahti kommun, Villmanstrands stad, Lauttasaaren yhteiskoulun kannatusyhdistys ry, Sydvästra Finlands utbildningssamkommun, Malax kommun, Undervisningssektorns Fackorganisation OAJ, Utbildningsstyrelsen, Uleåborgs stad, Pohjois-Haagan yhteiskoulu oy, Björneborgs stad, Pro Lukio ry, Pöytyä kommun, Rovaniemi stad, Sasky utbildningssamkommun, Nyslotts stad, Sotkamo kommun, Förbundet för steinerpedagogik rf, Finlands gymnasistförbund, Finlands Olympiska Kommitté, Studiehandledarna i Finland rf, Finlands Rektorer rf, Konstuniversitetet, Tammerfors stad, Tampereen Steinerkouluyhdistys, Tampereen yhteiskoulun säätiö, Östermarks kommun, Åbo stad, Ulvsby stad, Utsjoki kommun, Vasa stad, Vanda stad, Viipurin reaalikoulu Oy, Vörå kommun, Åbo akademi.

Sammandrag av yttrandena: I yttrandena understödde man i tämligen stor utsträckning författningsförslagen och betonade att en reform är nödvändig. Enligt dem som yttrade sig har beredningen i huvudsak skötts bra. Det ansågs motiverat att tillståndskriterierna och finansieringsgrunderna fastställs noggrannare i lagstiftningen, eftersom det bidrar till en jämlik behandling av de sökande, effektiviserar och tryggar användningen av finansieringen samt behandlar privata och kommunala utbildningsanordnare rättvist. Enligt dem som yttrade sig ökar ändringen öppenheten och genomskådligheten hos beslutsfattandet samt klarlägger nuläget. Definitionen av en särskild utbildningsuppgift, som gäller mer omfattande studiehelheter och behov av att avvika från den riksomfattande timfördelningen ansågs vara bra.

Den föreslagna riksomfattande utvecklingsuppgiften understöddes och ansågs öppna möjligheter att utveckla utbildningen. Vissa som yttrade sig ansåg att reformen är utmanande även om de understödde förslaget. I en del yttranden kritiserade man den valda linjen och ansåg att den bland annat centraliserar beslutsfattandet. I flera yttranden understödde man den möjlighet som utredningsmännen framförde i sin rapport, dvs. att utbildningsanordnarna själva beslutar mera fritt om timfördelningen inom ramen för givna ramvillkor, varvid man skulle undvika den nu föreslagna byråkratiska lösningen.

I en del yttranden ansåg man att grunderna för beviljande av en särskild utbildningsuppgift är för lösa och överlåter omfattande prövningsrätt till beslutsfattarna. Framför allt kriterierna för beviljande av tillstånd i utkastet till förordning ansågs vara för allmänna. Det ansågs som en utmaning att bedöma dem som redan har särskilda utbildningsuppgifter och nya sökande jämlikt. När man ansöker om tillstånd till ny utbildning som ska inledas är det svårt att påvisa grunderna. I en del av yttrandena påpekades att tillstånden inte får gå enbart till stora städer utan att man också bör se till den geografiska täckningen och de regionala behoven. I vissa yttranden påpekades att de olika språkgruppernas behov av att få undervisningen enligt en särskild utbildningsuppgift bör tillgodoses.

I regel ansågs det som en bra sak att det föreskrivs om viktcoeffienterna för finansieringen genom förordning. I en del yttranden framfördes uppfattningen att de olika viktningarna är inkommensurabla. Man lyfte i synnerhet fram koefficienten för bildkonstnärlig undervisning, som i flera yttranden ansågs vara för låg i förhållande till andra färdighets- och konstämnen. Man efterlyste också en högre viktcoefficient för IB-undervisningen. I vissa utlåtanden beto-

nades att viktningarna av finansieringen, som gjorts utifrån den nuvarande kostnadsnivån, inte motsvarar behoven i framtiden. Tillägget för en särskild uppgift ansågs i vissa yttranden vara överlag otillräckligt i förhållande till utbildningskostnaderna. Flera remissinstanser, bland annat Kommunförbundet, ansåg dock att det är bra om tillägget för en särskild utbildningsuppgift begränsas till 1,57 procent av den totala gymnasiefinansieringen, eftersom en ökning av tillägget för en särskild utbildningsuppgift proportionellt minskar finansieringen för alla andra som ordnar gymnasieutbildning. Övergången till det nya systemet ansågs enligt vissa som yttrade sig vara svår att förutse, eftersom det är möjligt att beräkna finansieringen exakt först efter det att de nya tillstånden har beviljats. Största delen av dem som yttrade sig understödde den föreslagna modellen, där tilläggsfinansiering allokteras endast till dem som ordnar utbildning enligt en särskild utbildningsuppgift. De utbildningsanordnare som får förhöjning av priset per enhet för en särskild utbildningsuppgift inom det gällande systemet förhöll sig mer avvaktande till ändringen av finansieringslagen än andra.

Yttrandena var delade när det gällde längden på tillståndet för en särskild utbildningsuppgift och en riksomfattande utvecklingsuppgift i anslutning till det. En del understödde så långa tillstånd som möjligt som är i kraft tills vidare, medan en del ansåg att en särskild uppgift och /eller en riksomfattande utvecklingsuppgift borde vara tidsbegränsad. Uppfattningarna om vad som vore en ändamålsenlig längd varierade.

Den tid som utbildningsanordnarna har på sig att förbereda sig på ändringen av såväl finansieringen som verksamheten ansågs vara för stram i vissa yttranden. Bland annat med tanke på antagningen av studerande måste tillstånden till en särskild utbildningsuppgift vara kända i ett tillräckligt tidigt skede.

Det har inte ansetts nödvändigt att företa några betydande ändringar i de föreslagna bestämmelserna på grund av yttrandena. På grund av yttrandena har det ändå ansetts nödvändigt att höja den i statsrådets förordning föreskrivna viktcoeffcienten för en särskild utbildningsuppgift inom bildkonst så att den motsvarar andra färdighets- och konstämnen. Någon bestämmelse om regionalt behov som kriterium för att bevilja tillstånd föreslås ännu inte explicit i lagen eller förordningen trots yttrandena från bland annat Kommunförbundet, Utbildningsstyrelsens och Gymnasistförbundet samt vissa kommuner. Av motiveringen till lagen framgår emellertid att även regionala behov påverkar helhetsbedömningen av det riksomfattande utbildnings- och bildningsbehovet och det riksomfattande bildningsbehovet innebär att utbildning måste finnas tillgänglig.

För den svenskspråkiga utbildningens del preciseras i motiveringen att avsikten fortfarande är att se till att svenskspråkig gymnasieutbildning tillhandahålls enligt en särskild uppgift.

I samband med tjänstemannaberedningen har det dessutom företagits klarläggande preciseringar i propositionens motiveringsdel och lagtekniska preciseringar av paragraferna.

Propositionen har behandlats enligt statens och kommunernas samrådsförfarande, som anges i kommunallagen (410/2015), den 7 mars 2017.

Laggranskningen vid justitieministeriet har granskat propositionens huvudsakliga innehåll och lagförslagen.

Propositionen har överlämnats till rådet för bedömning av lagstiftningen den 20 januari 2017. Rådet har inte lämnat något yttrande om bedömning av de ekonomiska konsekvenserna av utkastet till proposition.

5 Samband med andra propositioner

Propositionen har inget samband med budgetpropositionen för 2018. Våren 2017 överlämnas samtidigt till riksdagen regeringens proposition med förslag till lag om yrkesutbildning och till vissa lagar som har samband med den, där det föreslås att lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ändras. En del av de paragrafer som ändras där är desamma som ingår i denna proposition. Författningsändringarna enligt den propositionen avses träda i kraft i början av 2018. Om författningsändringarna i den propositionen antas, bör de beaktas när denna proposition behandlas.

6 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Propositionen innehåller bemyndiganden att utfärda förordning. Enligt förslaget till 4 a § 4 mom. i gymnasielagen kan närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av en särskild utbildningsuppgift och en riksomfattande utvecklingsuppgift samt om den riksomfattande utvecklingsuppgiftens innehåll utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt förslaget till 24 a § 4 mom. i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet utfärdas bestämmelser om de viktcoefficienter som används för beräkning av prestationerna för tillägg för en särskild uppgift och kan bestämmelser om grunder för höjandet av dem på grund av en riksomfattande utvecklingsuppgift utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 Ikraftträdande och tillämpningsbestämmelser

Lag 1 i propositionen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2018. Lagförslag 2 föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

Det föreslås att giltighetstiden för de nuvarande tillstånden att ordna utbildning, som innehåller en särskild utbildningsuppgift inom gymnasieutbildningen och som är i kraft till den 31 juli 2017, förlängs till den 31 juli 2018. Syftet är att säkerställa rättsskyddet för dem som studerar enligt en särskild utbildningsuppgift.

Avsikten är att ansökningsprocessen som gäller alla utbildningsanordnare med särskilda utbildningsuppgifter ska genomföras i mars-april 2017. Ministeriet kommer att begära även extern utvärdering av ansökningarna. Beslut enligt grunderna i denna proposition ska fattas senast i september 2017, för att beslutens inverkan på den gemensamma elevantagningen till andra stadiet 2018 och finansieringen för utbildningsanordnarna ska kunna beaktas. De nya tillstånden börjar gälla den 1 augusti 2018 samtidigt som författningarna enligt denna proposition träder i kraft. Enligt lagens tillämpningsbestämmelse ska den nya lagen tillämpas redan innan den träder i kraft på ansökningar som gäller utbildning som inleds den 1 augusti 2018. Efter att lagen stadfästs kan undervisnings- och kulturministeriet behandla ansökningar som inkommer till ministeriet och som gäller en särskild utbildningsuppgift och en eventuell riksomfattande utvecklingsuppgift som ingår i den med tillämpning av 4 a §. Verksamhet enligt den särskilda utbildningsuppgiften kan dock inledas först i samband med att lagen träder i kraft den 1 augusti 2018.

Lagförslag 1 innehåller en övergångsbestämmelse som tryggar rätt för dem som studerar enligt en särskild utbildningsuppgift att slutföra gymnasiet i enlighet med den särskilda utbildningsuppgift som de påbörjat. Enligt förslaget får studier enligt en särskild utbildningsuppgift som inletts under giltighetstiden för den bestämmelse om särskild utbildningsuppgift som gällde innan denna lag trädde i kraft slutföras inom ramen för den studietid som föreskrivs i 24 § 1 mom. i gymnasielagen. Bestämmelsen är bindande för utbildningsanordnaren.

Lagförslag 2 innehåller inte någon bestämmelse om övergångstid för finansieringen för året 2018, men när undervisnings- och kulturministeriet fastställer priserna per enhet för 2018 beaktar man ändringar, dvs. utvidgningar eller inskränkningar, som hänför sig till en särskild utbildningsuppgift i tillstånden att ordna utbildning som träder i kraft den 1 augusti 2018, då priserna per enhet höjs med stöd av 24 § 2 mom. som är i kraft till utgången av 2018. Vid höjandet av priset per enhet för 2018 beaktas inverkan av de nya tillstånd som träder i kraft den 1 augusti 2018 med viktcoeffcienten 5/12 och inverkan av de tillstånd som är i kraft till den 31 juli med viktcoeffcienten 7/12.

Undervisnings- och kulturministeriet kan utifrån den bestämmelse om särskilda utbildningsuppgifter som gällde när 4 a § i gymnasielagen trädde i kraft bevilja i 24 a § avsedd tilläggsfinansiering under åren 2019-2020 inom ramen för det belopp som nämns i paragrafens 1 mom. på basis av studerande som inlett sina studier innan 4 a § i gymnasielagen trädde i kraft.

8 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 16 § i grundlagen ska det allmänna, enligt vad som närmare bestäms genom lag, säkerställa lika möjligheter för var och en att oavsett medellöshet enligt sin förmåga och sina särskilda behov få även annan än grundläggande utbildning samt utveckla sig själv. Propositionen bedöms inte försvaga denna rättighet.

Bestämmelsen om jämlikhet i 6 § i grundlagen gäller i princip endast människor. Jämlikhetsprincipen kan dock ha betydelse även vid bedömning av reglering som gäller juridiska personer när regleringen indirekt påverkar fysiska personers rättsliga ställning. Genom propositionen preciseras den reglering med stöd av vilken vissa utbildningsanordnare kan beviljas en särskild utbildningsuppgift och särskild finansiering i anslutning till den. Propositionen kan bedömas förbättra ett jämlikt förfarande och allokera finansieringen på ett mer ändamålsenligt sätt. En jämlikare fördelning av resurserna påverkar också ställningen för studerande i olika läroanstalter så de blir mer jämlika. Det förslag som gäller lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och som innebär att den totala finansieringen för en särskild uppgift begränsas procentuellt stabiliserar finansieringen för en särskild utbildningsuppgift på den lagstadgade nivån. Propositionen kan antas trygga jämlikheten mellan gymnasier med en särskild uppgift och allmänna gymnasier och till denna del även möjliggöra att den s.k. finansieringsprincipen i anslutning till kommunernas självstyrelse beaktas i beslutsfattandet. Enligt propositionen ska finansieringen för en särskild utbildningsuppgift dessutom vara huvudmannaneutral och behandla kommunala och privata utbildningsanordnare jämlikt. Den förhöjning av priset per enhet för privata anordnare av gymnasieutbildning som beror på att kommunen har en särskild utbildningsuppgift och som inte tillkommer dem på grund av verksamheten försvinner.

De studerandes rätt att slutföra utbildning enligt en särskild utbildningsuppgift som de inlett redan före lagändringen tryggas genom övergångsbestämmelser i samband med både ändringen av gymnasielagen och ändringen av finansieringslagen.

Bestämmelserna om tillstånd att ordna utbildning är av betydelse med avseende på 123 § 2 mom. i grundlagen. Enligt det utfärdas bestämmelser om grunderna för annan undervisning än universitetsutbildning som staten och kommunerna ordnar samt om rätten att ordna motsvarande undervisning i privata läroanstalter genom lag. Bestämmelser ger lagstiftaren prövningsrätt när det gäller bestämmelser om tillståndsplikt för dylik utbildning, och enligt tolkningspraxis har det inte ansetts som något problem att det krävs tillstånd för att ordna utbildning (t.ex. GrUU 9/2013 rd, s. 2 och GrUU 74/2002 rd, s. 3). Grundlagsutskottets praxis har ändå

RP 20/2017 rd

varit att betona att bunden tillståndsprovning ska vara korrekt och bestämmelser om återkallande av tillstånd ska vara exakta. Med hänsyn till bestämmelsens proportionalitet har grundlagsutskottet ansett det nödvändigt att möjligheten att återkalla ett tillstånd bör förenas med allvarliga och väsentliga överträdelser eller försummelser och med att eventuella anmärkningar och varningar till tillståndsinnehavaren inte har lett till att uppdagade brister i verksamheten har korrigerats (t.ex. GrUU 16/2003 rd, s. 2). I 4 b § i förslaget ingår möjlighet att återkalla en särskild utbildningsuppgift eller en riksomfattande utvecklingskyldighet som anknyter till den. Återkallande föregås av en behörig utredning om förutsättningarna för en särskild uppgift och skötseln av uppgiften uppfylls. Ministeriet kan inhämta yttranden och annan utredning även av opartiska experter på branschen. Under utredningen har den som fått tillstånd möjlighet att presentera en utredning om sin verksamhet och framföra sina åsikter om hur verksamheten kunde förbättras. Under utredningen får den som fått tillstånd i själva verket handledning för att utveckla sin verksamhet. Enligt förslaget till 4 b § förutsätter återkallande dessutom att behovet och förutsättningarna har försvagats avsevärt. Man bör också lägga märke till att återkallande av en särskild utbildningsuppgift eller en riksomfattande utvecklingsuppgift som anknyter till den inte innebär att tillståndet att ordna gymnasieutbildning återkallas, vilket kan betraktas som ett beslut som avsevärt förbättrar den rättsliga ställningen för en utbildningsanordnare med tillstånd.

Enligt regeringens uppfattning innehåller förslaget inga sådana begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna som innebär att propositionen inte skulle kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförs ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av gymnasielagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i gymnasielagen (629/1998) 3 § 2 mom. och 7 § 2 mom., av dem 7 § 2 mom. sådant
det lyder i lag 1499/2016, och
fogas till lagen nya 4 a och 4 b § som följer:

3 §

Utbildningsanordnare

Gymnasieutbildning kan också, enligt vad ministeriet beslutar, ordnas i statliga läroanstalter.
Beslut om att ordna undervisning och att lägga ned verksamheten fattas av ministeriet med
iakttagande i tillämpliga delar av vad som bestäms i 4 § 2 och 3 mom. samt i 4 a och 4 b §.

4 a §

Särskild utbildningsuppgift

Med en särskild utbildningsuppgift avses undervisning inom vilken betoningen i väsentlig
utsträckning ligger på ett eller flera läroämnen eller studiehelheter eller undervisning som är
inriktad på avläggande av en sådan internationell examen som till sin nivå motsvarar stu-
dentexamen och som avses i 17 § i lagen om anordnande av studentexamen (672/2005). I
undervisningen görs, på det sätt som anges i 2 mom., avvikelser från bestämmelser och före-
skrifter om gymnasieutbildningen. I en särskild utbildningsuppgift kan ingå en skyldighet att
handha riksomfattande utvecklingsuppgifter som gäller ifrågavarande undervisning.

I undervisning enligt en särskild utbildningsuppgift kan, på det sätt som anges i tillstånd en-
ligt 3 §, avvikelser göras från bestämmelserna om undervisningens innehåll i 7 § 2 mom. och
från bestämmelserna om timfördelningen i en statsrådsförordning som utfärdas med stöd av
10 § 1 mom. Om avvikelser från de bestämmelser som nämns ovan kräver det kan avvikelser
göras från de grunder för gymnasiets läroplan som Utbildningsstyrelsen beslutar om med stöd
av 10 § 2 mom.

Beviljande av en särskild utbildningsuppgift förutsätter, förutom ett allmänt behov av gym-
nasieutbildning, ett sådant behov av att ordna utbildning enligt 1 mom. som anknyter till för-
djupande av kunnandet och skapande av mångsidiga studiemöjligheter. En ytterligare förut-
sättning är att sökanden har yrkesmässiga och ekonomiska förutsättningar att ordna utbildning
enligt den särskilda utbildningsuppgiften.

RP 20/2017 rd

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av en särskild utbildningsuppgift och av en riksomfattande utvecklingsuppgift som eventuellt ingår i den och om innehållet i den riksomfattande utvecklingsuppgiften kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 b §

Kontroll av att förutsättningarna för en särskild utbildningsuppgift uppfylls och återkallande av uppgiften

Undervisnings- och kulturministeriet ska regelbundet utreda huruvida förutsättningarna för en särskild utbildningsuppgift och en riksomfattande utvecklingsuppgift som anknyter till den uppfylls.

Undervisnings- och kulturministeriet kan återkalla en särskild utbildningsuppgift eller en riksomfattande utvecklingsuppgift som anknyter till den om behovet av dessa eller förutsättningarna för att sköta dem har försvagats avsevärt.

7 §

Undervisningens omfattning och innehåll

I gymnasiets lärokurs ingår, enligt vad som föreskrivs med stöd av 10 §, modersmål och litteratur, det andra inhemska språket, främmande språk, matematisk-naturvetenskapliga studier, humanistisk-samhällsvetenskapliga studier, religion eller livsåskådningskunskap, gymnastik och andra konst- och färdighetsämnen samt hälsokunskap. I de studier som nämns i detta moment kan enligt vad som föreskrivs med stöd av 10 § ingå lärokurser av olika omfattning. För en studerande som avlägger gymnasieutbildningen enligt den lärokurs som föreskrivs för vuxna är konst- och färdighetsämnena samt hälsokunskapen frivilliga.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 _____ .

Denna lag tillämpas redan innan den träder i kraft på handläggningen av och beslut på sådana ansökningar som gäller sådan utbildning enligt 4 a § som inleds den 1 augusti 2018.

Studier enligt en särskild utbildningsuppgift som inletts under giltighetstiden för den bestämmelse om särskild utbildningsuppgift som gällde innan denna lag trädde i kraft kan slutföras inom ramen för den studietid som anges i lagens 24 § 1 mom.

2.

Lag

om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009), 6 § 1 mom. och 2 mom. 1 punkten, 7 § 1 mom., 24 § 1, 2 och 7 mom., 32 § 1 mom. och 50 § 2 mom.,

av dem 6 § 1 mom. och 2 mom. 1 punkten samt 32 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1410/2014, 24 § 1 och 7 mom. sådana de lyder i lag 1502/2016, 24 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1045/2013 och 50 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1486/2016, samt

fogas till 5 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 926/2010, 1410/2014 och 1486/2016, en ny 1 a-punkt, och till 24 §, sådan den lyder i lagarna 1045/2013, 1410/2014, 1486/2016 och 1502/2016, ett nytt 11 mom. samt till lagen en ny 24 a § som följer:

5 §

Grunden för beräkning av finansieringen

Finansieringen för driftskostnaderna bestäms enligt kalkylerade grunder. Finansieringen bestäms

1a) för en särskild utbildningsuppgift i gymnasiet som den andel av tilläggsfinansieringen för den särskilda utbildningsuppgiften som motsvarar den relativa andel som utbildningsanordnarens prestationer utgör av samtliga utbildningsanordnarens prestationer,

6 §

Kommunens statsandel och grunden för statsandelen för utbildning som avses i gymnasielagen och för grundläggande yrkesutbildning

För kostnader som föranleds av de verksamheter som nämns i 5 § 1 och 1 a-punkten beviljas kommunen i statsandel det belopp som fås när grunden för kommunens statsandel, som beräknats enligt 2 mom., minskas med kommunens självfinansieringsandel som beräknats enligt 8 §.

Grunden för kommunens statsandel fås genom sammanräkning av

1) produkten av antalet studerande inom gymnasieutbildning som ordnas av kommunen och inom utbildning som förbereder invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning och de per studerande bestämda priserna per enhet samt den tilläggsfinansiering för en särskild utbildningsuppgift i gymnasiet som avses i 24 a §, vilken bildas så att den relativa andel som prestationerna inom den särskilda utbildningsuppgift som anordnas av kommunen utgör av alla utbildningsanordnarens prestationer multipliceras med den nationella tilläggsfinansieringen för den särskilda utbildningsuppgiften,

7 §

Finansiering av gymnasieutbildning och grundläggande yrkesutbildning som ordnas av samkommuner och privata utbildningsanordnare

För sådana verksamheter som avses i 5 § 1 punkten beviljas samkommuner och privata utbildningsanordnare finansiering till ett belopp som motsvarar statsandelsgunden och som beräknats enligt antalet studerande hos utbildningsanordnarna, priserna per enhet och tilläggsfinansieringen för en särskild utbildningsuppgift på det sätt som föreskrivs i 6 § 2 mom.

24 §

Priserna per enhet för gymnasier

Priserna per enhet för studerande vid gymnasier beräknas årligen på basis av de riksomfattande totalkostnader som alla utbildningsanordnare har orsakats av gymnasieutbildning under året före det år som föregår det år då priserna per enhet bestäms. Från totalkostnaderna avdras först 1,57 procent för tilläggsfinansieringen för en särskild utbildningsuppgift i gymnasiet. Vid beräkning av priserna per enhet beaktas emellertid inte utgifterna för undervisning utomlands eller studerande som får sådan undervisning. Vid beräkning av priserna per enhet viktas antalet studerande som deltar i utbildning som förbereder för gymnasieutbildning med koefficienten 1,21. Vid beräkning av priserna per enhet viktas antalet studerande som studerar i gymnasieutbildning för vuxna eller utbildning som förbereder för gymnasieutbildning med koefficienten 0,65, med undantag av studerande som får utbildning vid en internatskola.

Priserna per enhet för kommuner och samkommuner graderas på basis av nyckeltalet för ett obetydligt antal studerande, i enlighet med vad som föreskrivs genom förordning av statsrådet. Priset per enhet för en privat utbildningsanordnare är detsamma som priset per enhet i den kommun där utbildningen huvudsakligen ordnas. Om kommunen inte ordnar gymnasieutbildning, beräknas priset per enhet för en privat anordnare av gymnasieutbildning på samma sätt som priset per enhet för kommunen. För undervisning som ordnas utomlands bestäms priset per enhet genom att det genomsnittliga pris per enhet som föreskrivs för gymnasieutbildning enligt 23 § graderas i enlighet med vad som föreskrivs genom förordning av statsrådet och vad undervisnings- och kulturministeriet bestämmer med stöd av förordningen. Undervisnings- och kulturministeriet kan av andra särskilda skäl än de som avses i 24 a § höja priset per enhet.

För en studerande som studerar i gymnasieutbildning för vuxna eller utbildning som förbereder för gymnasieutbildning är priset per enhet 65 procent av det per studerande bestämda priset per enhet för utbildningsanordnaren i fråga. Detta gäller dock inte studerande som får utbildning vid en internatskola.

För att jämna ut konsekvenserna av betydelsefulla förändringar i statsandelssystemet kan undervisnings- och kulturministeriet höja priserna per enhet för 2019 i fråga om sådana anordnare av gymnasieutbildning som kommer att få en minskad finansiering av gymnasieutbildningen på grund av 24 a §.

24 a §

Tilläggsfinansiering för en särskild utbildningsuppgift i gymnasiet

Anordnare av gymnasieutbildning beviljas på basis av en särskild utbildningsuppgift enligt 4 a § i gymnasielagen samt på basis av en riksomfattande utvecklingsuppgift som tilläggsfinansiering för en särskild utbildningsuppgift ett belopp som sammanlagt motsvarar den andel enligt 24 § 1 mom. som dragits av från de riksomfattande totalkostnaderna för gymnasieutbildning omvandlad till kostnadsnivån för respektive finansår. Tilläggsfinansiering betalas dock inte till utbildningsanordnare som tar ut sådana avgifter som avses i 28 § 4 mom. i gymnasielagen.

Utbildningsanordnarens prestationer fås genom en sammanräkning av produkterna för antalet studerande inom den särskilda utbildningsuppgiften den 20 september det år som omedelbart föregår finansåret och de viktcoefficier som anges för den särskilda utbildningsuppgiften. Undervisnings- och kulturministeriet kan separat för varje utbildningsanordnare höja viktcoefficienterna på basis av en riksomfattande utvecklingsuppgift som ingår i den särskilda utbildningsuppgiften. När verksamhet enligt den särskilda utbildningsuppgiften inleds och under de två följande finansåren beräknas finansieringen enligt det uppskattade antalet studerande. Det uppskattade antalet studerande som inleder första årskursen viktas med koefficienten 5/12. Skillnaden mellan det faktiska och uppskattade antalet studerande beaktas när prestationerna beräknas för det år som omedelbart följer på finansåret i fråga.

I ett tillstånd enligt 3 § i gymnasielagen beslutar undervisnings- och kulturministeriet om det maximala antalet studerande inom en särskild utbildningsuppgift som ska beaktas vid beräkningen av tilläggsfinansieringen för utbildningsanordnaren.

Bestämmelser om viktcoefficienterna enligt 2 mom. utfärdas och bestämmelser om grunderna för höjande av dem kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

32 §

Beaktande av mervärdesskatten i priserna per enhet för privata utbildningsanordnare

För privata utbildningsanordnare höjs priserna per enhet och den tilläggsfinansiering för särskilda utbildningsuppgifter i gymnasiet enligt 24 a § för gymnasier, yrkesutbildning och grundläggande konstundervisning så att höjningen motsvarar den andel som den mervärdesskatt som de privata utbildningsanordnarna betalat utgör av de mervärdesskattefria kostnader som dessa utbildningsformer orsakar de privata utbildningsanordnarna.

50 §

Beviljande och justering av finansiering

Med undantag för sådan finansiering som avses i 10 § 1 och 3 mom., 11 och 24 a § justerar undervisnings- och kulturministeriet före utgången av finansåret den finansiering som beviljats i enlighet med 1 mom. så att den överensstämmer med det genomsnittliga antalet studerande under finansåret. Finansieringen för grundläggande yrkesutbildning justeras dock så att den högst motsvarar 87,56 procent av det totala antal studerande som fastställts i tillståndet att ordna yrkesutbildning.

RP 20/2017 rd

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

Undervisnings- och kulturministeriet kan utifrån den bestämmelse om särskilda utbildningsuppgifter som gällde när 4 a § i gymnasielagen trädde i kraft bevilja i 24 a § avsedd tilläggsfinansiering under åren 2019-2020 inom ramen för det belopp som nämns i paragrafens 1 mom. på basis av studerande som inlett sina studier innan 4 a § i gymnasielagen trädde i kraft.

Helsingfors den 16 mars 2017

Statsminister

Juha Sipilä

Undervisnings- och kulturminister Sanni Grahn-Laasonen

1.

Lag

om ändring av gymnasielagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i gymnasielagen (629/1998) 3 § 2 mom. och 7 § 2 mom., av dem 7 § 2 mom. sådant
det lyder i lag 1499/2016, och
fogas till lagen nya 4 a och 4 b § som följer:

Gällande lydelse

3 §

Utbildningsanordnare

Gymnasieutbildning kan också, enligt vad
ministeriet beslutar, ordnas i statliga läroan-
stalter. Beslut om att ordna undervisning och
att lägga ned verksamheten fattas av ministe-
riet med iakttagande i tillämpliga delar av
vad som bestäms i 4 § 2 och 3 mom.

Föreslagen lydelse

3 §

Utbildningsanordnare

Gymnasieutbildning kan också, enligt vad
ministeriet beslutar, ordnas i statliga läroan-
stalter. Beslut om att ordna undervisning och
att lägga ned verksamheten fattas av ministe-
riet med iakttagande i tillämpliga delar av
vad som bestäms i 4 § 2 och 3 mom. *samt i
4 a och 4 b §.*

4 a §

Särskild utbildningsuppgift

*Med en särskild utbildningsuppgift avses
undervisning inom vilken betoningen i vä-
sentlig utsträckning ligger på ett eller flera
läroämnen eller studiehelheter eller under-
visning som är inriktad på avläggande av en
sådan internationell examen som till sin nivå
motsvarar studentexamen och som avses i
17 § i lagen om anordnande av studentexa-
men (672/2005). I undervisningen görs, på
det sätt som anges i 2 mom., avvikelser från
bestämmelser och föreskrifter om gymnasie-
utbildningen. I en särskild utbildningsuppgift*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

kan ingå en skyldighet att handha riksomfattande utvecklingsuppgifter som gäller ifrågasvarande undervisning.

I undervisning enligt en särskild utbildningsuppgift kan, på det sätt som anges i tillstånd enligt 3 §, avvikelser göras från bestämmelserna om undervisningens innehåll i 7 § 2 mom. och från bestämmelserna om timfördelningen i en statsrådsförordning som utfärdas med stöd av 10 § 1 mom. Om avvikelser från de bestämmelser som nämns ovan kräver det kan avvikelser göras från de grunder för gymnasiets läroplan som Utbildningsstyrelsen beslutar om med stöd av 10 § 2 mom.

Beviljande av en särskild utbildningsuppgift förutsätter, förutom ett allmänt behov av gymnasieutbildning, ett sådant behov av att ordna utbildning enligt 1 mom. som anknyter till fördjupande av kunnandet och skapande av mångsidiga studiemöjligheter. En ytterligare förutsättning är att sökanden har yrkesmässiga och ekonomiska förutsättningar att ordna utbildning enligt den särskilda utbildningsuppgiften.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av en särskild utbildningsuppgift och av en riksomfattande utvecklingsuppgift som eventuellt ingår i den och om innehållet i den riksomfattande utvecklingsuppgiften kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 b §

Kontroll av att förutsättningarna för en särskild utbildningsuppgift uppfylls och återkallande av uppgiften

Undervisnings- och kulturministeriet ska regelbundet utreda huruvida förutsättningarna för en särskild utbildningsuppgift och en riksomfattande utvecklingsuppgift som anknyter till den uppfylls.

Undervisnings- och kulturministeriet kan återkalla en särskild utbildningsuppgift eller en riksomfattande utvecklingsuppgift som anknyter till den om behovet av dessa eller förutsättningarna för att sköta dem har försvagats avsevärt.

Gällande lydelse

7 §

Undervisningens omfattning och innehåll

I gymnasiet lärokurs ingår, enligt vad som bestäms eller föreskrivs med stöd av 10 §, modersmål och litteratur, det andra inhemska språket, främmande språk, matematisk-naturvetenskapliga studier, humanistisk-samhällsvetenskapliga studier, religion eller livsåskådningskunskap, gymnastik och andra konst- och färdighetsämnen samt hälsokunskap. I de studier som nämns i detta moment kan enligt vad som föreskrivs med stöd av 10 § ingå lärokurser av olika omfattning. För en studerande som avlägger gymnasieutbildningen enligt den lärokurs som föreskrivs för vuxna är konst- och färdighetsämnena samt hälsokunskapen frivilliga. *Utbildningsanordnaren kan enligt en särskild utbildningsuppgift som bestäms med stöd av 4 § avvika från bestämmelserna i detta moment.*

Föreslagen lydelse

7 §

Undervisningens omfattning och innehåll

I gymnasiet lärokurs ingår, enligt vad som föreskrivs med stöd av 10 §, modersmål och litteratur, det andra inhemska språket, främmande språk, matematisk-naturvetenskapliga studier, humanistisk-samhällsvetenskapliga studier, religion eller livsåskådningskunskap, gymnastik och andra konst- och färdighetsämnen samt hälsokunskap. I de studier som nämns i detta moment kan enligt vad som föreskrivs med stöd av 10 § ingå lärokurser av olika omfattning. För en studerande som avlägger gymnasieutbildningen enligt den lärokurs som föreskrivs för vuxna är konst- och färdighetsämnena samt hälsokunskapen frivilliga.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag tillämpas redan innan den träder i kraft på handläggningen av och beslut på sådana ansökningar som gäller sådan utbildning enligt 4 a § som inleds den 1 augusti 2018.

Studier enligt en särskild utbildningsuppgift som inletts under giltighetstiden för den bestämmelse om särskild utbildningsuppgift som gällde innan denna lag trädde i kraft kan slutföras inom ramen för den studietid som anges i lagens 24 § 1 mom.

2.

Lag

om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009), 6 § 1 mom. och 2 mom. 1 punkten, 7 § 1 mom., 24 § 1, 2 och 7 mom., 32 § 1 mom. och 50 § 2 mom.,

av dem 6 § 1 mom. och 2 mom. 1 punkten samt 32 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1410/2014, 24 § 1 och 7 mom. sådana de lyder i lag 1502/2016, 24 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1045/2013 och 50 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1486/2016, samt fogas till 5 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 926/2010, 1410/2014 och 1486/2016, en ny 1 a-punkt, och till 24 §, sådan den lyder i lagarna 1045/2013, 1410/2014, 1486/2016 och 1502/2016, ett nytt 11 mom. samt till lagen en ny 24 a § som följer:

Gällande lydelse

5 §

Grunden för beräkning av finansieringen

Finansieringen för driftskostnaderna bestäms enligt kalkylerade grunder. Finansieringen bestäms

Föreslagen lydelse

5 §

Grunden för beräkning av finansieringen

Finansieringen för driftskostnaderna bestäms enligt kalkylerade grunder. Finansieringen bestäms

1a) för en särskild utbildningsuppgift i gymnasiet som den andel av tilläggsfinansieringen för den särskilda utbildningsuppgiften som motsvarar den relativa andel som utbildningsanordnarens prestationer utgör av samtliga utbildningsanordnarens prestationer,

6 §

Kommunens statsandel och grunden för statsandelen för utbildning som avses i gymnasielagen och för grundläggande yrkesutbildning

För kostnader som föranleds av de verksamheter som nämns i 5 § 1 punkten beviljas kommunen i statsandel det belopp som fås när grunden för kommunens statsandel, som beräknats enligt 2 mom., minskas med kom-

6 §

Kommunens statsandel och grunden för statsandelen för utbildning som avses i gymnasielagen och för grundläggande yrkesutbildning

För kostnader som föranleds av de verksamheter som nämns i 5 § 1 och 1 a-punkten beviljas kommunen i statsandel det belopp som fås när grunden för kommunens statsandel, som beräknats enligt 2 mom., minskas

Gällande lydelse

munens självfinansieringsandel som beräknats enligt 8 §.

Grunden för kommunens statsandel fås genom sammanräkning av

1) produkten av antalet studerande inom gymnasieutbildning som ordnas av kommunen och inom utbildning som förbereder in- vandrare och personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning och de per studerande bestämda priserna per enhet,

7 §

Finansiering av gymnasieutbildning och grundläggande yrkesutbildning som ordnas av samkommuner och privata utbildningsanordnare

För sådana verksamheter som avses i 5 § 1 punkten beviljas samkommuner och privata utbildningsanordnare finansiering till ett belopp som motsvarar statsandelsgrunden och som beräknats på det sätt som föreskrivs i 6 § 2 mom. enligt antalet studerande hos utbildningsanordnaren och enligt priserna per enhet.

24 §

Priserna per enhet för gymnasier

Priserna per enhet för studerande vid gymnasier beräknas årligen på basis av de riksomfattande totalkostnader som alla utbildningsanordnare har orsakats av gymnasieutbildning under året före det år som föregår det år då priserna per enhet bestäms. När priserna per enhet beräknas beaktas emellertid inte utgifterna för undervisning utomlands el-

Föreslagen lydelse

med kommunens självfinansieringsandel som beräknats enligt 8 §.

Grunden för kommunens statsandel fås genom sammanräkning av

1) produkten av antalet studerande inom gymnasieutbildning som ordnas av kommunen och inom utbildning som förbereder in- vandrare och personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning och de per studerande bestämda priserna per enhet *samt den tilläggsfinansiering för en särskild utbildningsuppgift i gymnasiet som avses i 24 a §, vilken bildas så att den relativa andel som prestationerna inom den särskilda utbildningsuppgift som anordnas av kommunen utgör av alla utbildningsanordnares prestationer multipliceras med den nationella tilläggsfinansieringen för den särskilda utbildningsuppgiften,*

7 §

Finansiering av gymnasieutbildning och grundläggande yrkesutbildning som ordnas av samkommuner och privata utbildningsanordnare

För sådana verksamheter som avses i 5 § 1 punkten beviljas samkommuner och privata utbildningsanordnare finansiering till ett belopp som motsvarar statsandelsgrunden och som beräknats enligt antalet studerande hos utbildningsanordnarna, priserna per enhet och tilläggsfinansieringen för en särskild utbildningsuppgift på det sätt som föreskrivs i 6 § 2 mom.

24 §

Priserna per enhet för gymnasier

Priserna per enhet för studerande vid gymnasier beräknas årligen på basis av de riksomfattande totalkostnader som alla utbildningsanordnare har orsakats av gymnasieutbildning under året före det år som föregår det år då priserna per enhet bestäms. *Från totalkostnaderna avdras först 1,57 procent för tilläggsfinansieringen för en särskild utbild-*

Gällande lydelse

ler studerande som får sådan undervisning. Vid beräkning av priserna per enhet viktas antalet studerande som deltar i utbildning som förbereder för gymnasieutbildning med koefficienten 1,21. Vid beräkning av priserna per enhet viktas de studerande som studerar i gymnasieutbildning för vuxna eller utbildning som förbereder för gymnasieutbildning med koefficienten 0,65, med undantag av studerande som får utbildning vid en internatskola.

Priserna per enhet för kommuner och samkommuner graderas på basis av nyckeltalet för antalet studerande, i enlighet med vad som föreskrivs genom förordning av statsrådet. Priset per enhet för en privat utbildningsanordnare är detsamma som priset per enhet i den kommun där utbildningen huvudsakligen ordnas. Om kommunen inte ordnar gymnasieutbildning, beräknas priset per enhet för en privat anordnare av gymnasieutbildning på samma sätt som priset per enhet för kommunen. För undervisning som ordnas utomlands bestäms priset per enhet genom att det genomsnittliga pris per enhet som föreskrivs för gymnasieutbildning enligt 23 § graderas i enlighet med vad som föreskrivs genom förordning av statsrådet och vad undervisnings- och kulturministeriet bestämmer med stöd av förordningen. Undervisnings- och kulturministeriet kan *dessutom höja priset per enhet på grundval av en särskild utbildningsuppgift som ålagts utbildningsanordnaren eller av andra särskilda skäl.*

Om en studerande studerar i gymnasieutbildning för vuxna eller i utbildning som förbereder för gymnasieutbildning är priset per enhet 65 procent av det per studerande bestämda priset per enhet för utbildningsanordnaren i fråga. Detta gäller dock inte studerande som får utbildning vid en internatskola. *Undervisnings- och kulturministeriet kan på grundval av en särskild utbildningsuppgift som ålagts utbildningsanordnaren eller av något annat särskilt skäl höja ett sådant pris per enhet som avses i detta moment.*

Föreslagen lydelse

ningsuppgift i gymnasiet. Vid beräkning av priserna per enhet beaktas emellertid inte utgifterna för undervisning utomlands eller studerande som får sådan undervisning. Vid beräkning av priserna per enhet viktas antalet studerande som deltar i utbildning som förbereder för gymnasieutbildning med koefficienten 1,21. Vid beräkning av priserna per enhet viktas antalet studerande som studerar i gymnasieutbildning för vuxna eller utbildning som förbereder för gymnasieutbildning med koefficienten 0,65, med undantag av studerande som får utbildning vid en internatskola.

Priserna per enhet för kommuner och samkommuner graderas på basis av nyckeltalet för ett obetydligt antal studerande, i enlighet med vad som föreskrivs genom förordning av statsrådet. Priset per enhet för en privat utbildningsanordnare är detsamma som priset per enhet i den kommun där utbildningen huvudsakligen ordnas. Om kommunen inte ordnar gymnasieutbildning, beräknas priset per enhet för en privat anordnare av gymnasieutbildning på samma sätt som priset per enhet för kommunen. För undervisning som ordnas utomlands bestäms priset per enhet genom att det genomsnittliga pris per enhet som föreskrivs för gymnasieutbildning enligt 23 § graderas i enlighet med vad som föreskrivs genom förordning av statsrådet och vad undervisnings- och kulturministeriet bestämmer med stöd av förordningen. Undervisnings- och kulturministeriet kan *av andra särskilda skäl än de som avses i 24 a § höja priset per enhet.*

Om en studerande som studerar i gymnasieutbildning för vuxna eller utbildning som förbereder för gymnasieutbildning är priset per enhet 65 procent av det per studerande bestämda priset per enhet för utbildningsanordnaren i fråga. Detta gäller dock inte studerande som får utbildning vid en internatskola.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

För att jämna ut konsekvenserna av betydelsefulla förändringar i statsandelssystemet kan undervisnings- och kulturministeriet höja priserna per enhet för 2019 i fråga om sådana anordnare av gymnasieutbildning som kommer att få en minskad finansiering av gymnasieutbildningen på grund av 24 a §.

24 a §

Tilläggsfinansiering för en särskild utbildningsuppgift i gymnasiet

Anordnare av gymnasieutbildning beviljas på basis av en särskild utbildningsuppgift enligt 4 a § i gymnasielagen samt på basis av en riksomfattande utvecklingsuppgift som tilläggsfinansiering för en särskild utbildningsuppgift ett belopp som sammanlagt motsvarar den andel enligt 24 § 1 mom. som dragits av från de riksomfattande totalkostnaderna för gymnasieutbildning omvandlad till kostnadsnivån för respektive finansår. Tilläggsfinansiering betalas dock inte till utbildningsanordnare som tar ut sådana avgifter som avses i 28 § 4 mom. i gymnasielagen.

Utbildningsanordnarens prestationer fås genom en sammanräkning av produkterna för antalet studerande inom den särskilda utbildningsuppgiften den 20 september det år som omedelbart föregår finansåret och de viktcoefficients som anges för den särskilda utbildningsuppgiften. Undervisnings- och kulturministeriet kan separat för varje utbildningsanordnare höja viktcoefficienterna på basis av en riksomfattande utvecklingsuppgift som ingår i den särskilda utbildningsuppgiften. När verksamhet enligt den särskilda utbildningsuppgiften inleds och under de två följande finansåren beräknas finansieringen enligt det uppskattade antalet studerande. Det uppskattade antalet studerande som inleder första årskursen viktas med koefficienten 5/12. Skillnaden mellan det faktiska och uppskattade antalet studerande beaktas när prestationerna beräknas för det år som omedelbart följer på finansåret i fråga.

I ett tillstånd enligt 3 § i gymnasielagen beslutar undervisnings- och kulturministeriet

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

32 §

Beaktande av mervärdesskatten i priserna per enhet för privata utbildningsanordnare

För privata utbildningsanordnare höjs priserna per enhet för gymnasier, yrkesutbildning och grundläggande konstundervisning så att höjningen motsvarar den andel som den mervärdesskatt som de privata utbildningsanordnarna betalat utgör av de mervärdesskattefria kostnader som dessa utbildningsformer orsakar de privata utbildningsanordnarna.

50 §

Beviljande och justering av finansiering

Med undantag för sådan finansiering som avses i 10 § 1 och 3 mom. och 11 § justerar undervisnings- och kulturministeriet före utgången av finansåret den finansiering som beviljats i enlighet med 1 mom. i denna paragraf så att den överensstämmer med det genomsnittliga antalet studerande under finansåret. Finansieringen för grundläggande yrkesutbildning justeras dock så att den högst motsvarar 87,56 procent av det totala antal studerande som fastställts i tillståndet att ordna yrkesutbildning.

32 §

Beaktande av mervärdesskatten i priserna per enhet för privata utbildningsanordnare

om det maximala antalet studerande inom en särskild utbildningsuppgift som ska beaktas vid beräkningen av tilläggsfinansieringen för utbildningsanordnaren.

Bestämmelser om viktkoefficienterna enligt 2 mom. utfärdas och bestämmelser om grunderna för höjande av dem kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

För privata utbildningsanordnare höjs priserna per enhet *och den tilläggsfinansiering för särskilda utbildningsuppgifter i gymnasiet enligt 24 a §* för gymnasier, yrkesutbildning och grundläggande konstundervisning så att höjningen motsvarar den andel som den mervärdesskatt som de privata utbildningsanordnarna betalat utgör av de mervärdesskattefria kostnader som dessa utbildningsformer orsakar de privata utbildningsanordnarna.

50 §

Beviljande och justering av finansiering

Med undantag för sådan finansiering som avses i 10 § 1 och 3 mom., 11 *och 24 a §* justerar undervisnings- och kulturministeriet före utgången av finansåret den finansiering som beviljats i enlighet med 1 mom. så att den överensstämmer med det genomsnittliga antalet studerande under finansåret. Finansieringen för grundläggande yrkesutbildning justeras dock så att den högst motsvarar 87,56 procent av det totala antal studerande som fastställts i tillståndet att ordna yrkesutbildning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Undervisnings- och kulturministeriet kan utifrån den bestämmelse om särskilda utbildningsuppgifter som gällde när 4 a § i gymnasielagen trädde i kraft bevilja i 24 a § avsedd

RP 20/2017 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

tilläggsfinansiering under åren 2019-2020 inom ramen för det belopp som nämns i paragrafens 1 mom. på basis av studerande som inlett sina studier innan 4 a § i gymnasielagen trädde i kraft.